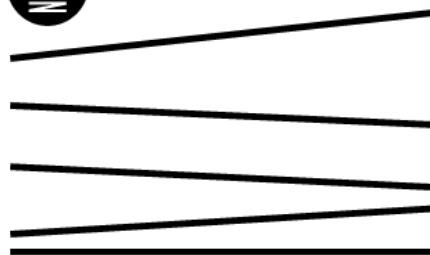

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Oehlenschläger, Adam.

Correggio : Tragedie.

København : trykt hos B. Brünnich og E. Möller, 1811

[12], 192 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

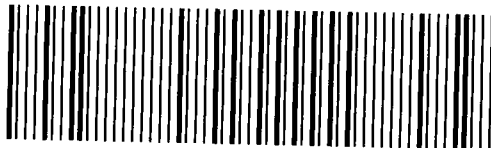

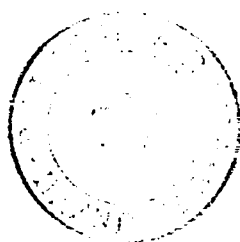
3/6 m.k. 5

55, - 253

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022955404

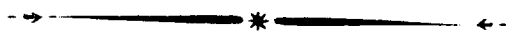

Correggio

Tragedie

af

Adam Oehlenschläger.

Kjøbenhavn 1811.

*Trykt hos B. Brännich og C. Møller
paa Forfatterens Forlag.*

Angela &c.

XII

Danmarks Dronning.

Landets Moder: frommeste Maria!
Vedle, visdomelskende Sophia!
Frederika for vor Frederik!
Ei forsmaa, ei vredes over Gaven,
Skænk Cypressen her paa Kunstnergraven
Atter et Medlidenhedens Blik!

Du tillod Din Skjæb for Dig at qvæde,
Han har seet Dit Mildhedsoie grøde,
Vedle! Du har følt den Vedles Død.
Hvor saa blid, saa vennehuld en Mage
Saliggjør Monarken Livets Dage,
Der kan aldrig Kunsten lide Nød.

Thi hvor Kraft og Følelse forenes
Der kan ikke Hierterne forstenes,
Lukkes ej for Wiisdom eller Kunst.
Etværdet blinker stærkt i Kraftens Hænder,
Mens fredsfælle Dyd sin Fakkeltænder
Og forjager Barbariets Dunst.

Tak Maria! ædle Danneqvinde!
Wiisdoms, Dydens, Kunsternes Veninde!
Tak fordi Du hørte med Behag!
Tak fordi Du skænkte mig den Ære
For min Konge Kunstens Tolk at være
I hans Hal, som paa hans Fødselsdag.

P r o l o g.

Et Skuespil fremstilles Eder her;

Ej nordisk, ingen Daad af Kæmpelivet,

Hvor Krigerkraft og steldent Heltemod

Fremspirer under Luur- og Skoldeslang;

Ej stolten Kærlighed til Fædrelandet,

Som synker hoi og jubler i sin Død;

Ej Elfskovs søde, sværmeriske Brand

I Kamp mod andre Forhold, andre Pligter.

En lille Fædens Blomst udvikler sig;

From Kærlighed til Kunst, Religion,

Skien Menneffelighed og fælden Evne.

Lillader Kunstneren, at han engang

Gremstiller Eder Træk af Kunstnerlivet!

Ehi ikke gaaer den høie Melpomene

Med Hielm bestandig, som sin Søster Pallas;

O lig Begeistnings b...felrøde Druer

Medtynger hendes Lokker; Dolken skjules

At linnet Alrdemon; hvor Pibet blomstrer,

I Freden som i Krigen, er hun med,

Og sætter fald den skønne Stræben Grændser.

Erør altså ej at see et dagligt Optriin,

En stille søgelig Huusfaderded,

Fordi ej Helten gaaer i blanken Harniss,

Fordi han dræbes ej af Dolk og Sværd.

Ej Brynien selv, men Brysket under Brynien,

Ej Dolken, men den Arm, som styrer den.

Er tragisk. — Huslig sidder Atropos

Ved Rotten, som en gammel skræfles Kvinde,

Dog frygteligt hun slipper med sin Sax!

Her græder en fælden Genius tilgrunds!

Afløkker Eders Taarer, Eders Agt

Og Aierlighed. Her seer I Kunstneren

Ej i sit Værk, men i sit Liv: hans Stræben,

Indtvingelses af Armod, Had af Vind,

Misliendelse, Vundring, Mors — og Død. —

Men som hver ædel ægtetragisk Helt

Han fejrer i sin Død; og hvad I see

Er hans Forflaring, Transfiguration,

I det han kaster af sig Støvet's Byrde.

Uilgiv da Skialden, om et Lieblif
Han lod sig lokke til det fienne Syden.
Eh! som den stærke Dyds, den dybe Blisdoms
Saftgronne Sundhedsurter vore bedst
Om Mimers Brønd i Nordens Middagsel,
Saa bygger atter Kunstens hulde Musa
Sit Tempel helst i Laurbærtræets Skygge,
Dg klækker Blomster frem, der evig funkle
Som Stærner paa Ud.daligheds Himmal.

Ej ganske ny kan Eder Kunsten være,
Ej ganske fælsom maa den steldne Ugt
Beundring for en Maler tyffes Eder.
Erindrer Eder dem I selv har tabt:
Iad Navnet Poulsen, Juul og Abildgaard,

Dg hiint, Europas Under, Danmarks Stoltbed:
Lad Navnet Thorvaldsen begejstre Eder
Til høit at føle for en Musers Yndling,
Hvis lille Birkens blev Nationens Ere.
Correggio var selv en Longobard!
Ufskyldig er den halde Fantasi,
Der knytter Kjærlighed til Kunstneren
Med Kjærlighed til Fædreland; og gavnlig,
Hvis den forstærker Følelsen for ham.

Gaa skuer gierne da det blide Spil!
Dg lad den lille Melpomene her
Med Kunstens Attribut: Palet og Pensel,
Med Meisel og med Waterpas Dig røre;

Som hun har rørt Dig før i blanken Brynie
Med Hielm om Iffen og med Skjold og Sværd.

En virksom Borgerkreds maa det fornøie
At seue Fredens lykkelige Dyder.
Ehi ei blot Den er Helt og værd en Krands,
Som lærer os med Værdighed at døe;
Men ogsaa Den, som lærer os at leve.

Correggio.

Antonio Allegri, Maler.

Maria, hans Kone.

Giovanni, hans Søn.

Mikel Angelo]
] berømte Kunstnere.
Giulio Romano]

Ottavio, en Adelsmand af Parma.

Ricordano, en Adelsmand af Florens.

Coelestina, hans Datter.

Silvestro, en Eremit.

Battista, Giestgiver.

Frands, hans Søn.

Valentino, Nicolo og flere Støvere.

Lauretta, en Bondesige.

Et Bud.

En Opvarter.

Første Handling.

(En Plads i Byen Correggio; paa høire Haand et Giestgiverhuus, paa venstre Haand Antonios lille Bolig, med et aabent Skuur, hvorunder han sidder og maler. Hans Kone sidder for ham; hendes lille Giova: staar mellem hendes Knæe med en Agnus Dei-Stav i Haand.
I Baggrunden Skov.)

Antonio.

Staa stille Dreng! nu er jeg færdig strax,
Saa kan du atter løbe.

Giovanni.

Kære Fader!

Da er Giovanni der i Materiet
Snart ogsaa færdig?

Antonio.

Ja.

H 2

Giovanni.

Og Moder?

Antonio.

Moder.

Giovanni (til Moderen).

Men, kære Moder! du er jo Maria,
Jeg er Giovanni, og min Fader mæler
Os af livagtig som vi er; men hvor
Er da det lille, heilige Barn Jesus,
Som du paa Skildet har i Faders Billed?

Maria.

Han er i Himlen.

Giovanni.

Og hvor kan da Fader
Gaae ham at see?

Maria.

Han forestiller sig
Ham i sin Stel saa smuk som muligt.

Giovanni.

Thi

Det var det Smukkeste af alle Børn.

Maria.

Ja vist!

Antonio.

Maria, læg din runde Arm
Om Drengens Skulder!

Giovanni.

Fader! bliver jeg
En Maler ligsom du, naar jeg er stor?

Antonio.

Nu, det vil vise sig; hvis du er flittig!

Giovanni.

O jeg vil være flittig Gaer.

Silvestro

(Kommer ud af Skoven, han nærmer sig umær-
kelig, og staar nu bag Antonios Stol, be-
tragtende Billedet.)

Hvor flønt!

Giovanni (til Gremiten).

Gaer siger, jeg skal ogsaa være Maler,
Naar jeg er større.

Antonio

(bliver Gremiten vaer og staar op).

Å! ærværdige Broder!

Silvestro.

O lad Jer ei forstyrre ved Jert Arbeid.
Farverne tørres!

Antonio.

Nei, for denne Gang
Maa dette være nok, min Fader! Drengen
Udholder heller ei at staae saa længe.
Det unge Blod! det maa bevæge sig.

Silvestro.

Der er igjen et herligt Billed færdigt.

Antonio.

Jeg har desuden malt endnu et andet
Til Eders lille Hytte.

Silvestro.

Virkelig?

Nei har I tænkt paa mig?

Antonio.

Den lille Tavle

Er færdig alt. Jeg gav Jer helst den Store;
Men jeg er nødt at sælge den for Penge.
Vi maae jo leve!

Silvestro.

Kære Mester Anton,
Jeg takker Eder! Dette skønne Billed
Var alt for got til mig; og jeg behøver
Det heller ei; mit store Billed er
Naturen i min Eggeskov; der stuer

Min Siel de Himmelske. I Morgen maa
I bringe Eders Billed, eller Kirken.
Hvem Letsind og Forsængelighed fra
Naturen fiernet har; den kan kun nærme
Naturen sig igien ved Kunstens Haand.

Antonio.

Troer I, vor Kunst besidder sig en Magt?

Silvestro.

Kunst er den skønne Bro Regnbuen, som
Forbinder Jorden med den høalte Himmel.

Antonio.

Det gjør Religionen.

Silvestro.

Den staaer rodfast
Usynlig som en Cherubim, og hæver
Det lette Farvespil paa sine Vinger.

Antonio.

Af Gud! I maa vel falde det et Spil.
Nu skal jeg hente Billedet.

(Han gaaer.)

Silvestro.

(vender sig hurtig til Maria, naar han er borte).

Maria.

Hvorledes staaer det med Antonios Sundhed?

Maria.

Af Gud! I seer hvor bleg han er.

Silvestre.

Nu, det

Vil intet sige. Vægst dig ei, mit Barn!

Tre Maaneder er det jo nu dog siden

Han havde det besynderlige Baneheld?

Blodstørtningen?

Maria.

Ja, kære Herre!

Silvestre.

Har

Du siden mærket noget?

Maria.

Nei.

Silvestre.

Nu, seer du?

Det lille Saar har lægt sig af sig selv.

Vær uden Frygt, det kan ei være farligt.

Han er jo ung og karst, af god Natur!

Han er, som alle Kunstnere, lidet heftig;

Den Ild som varmer, brænder undertiden.

Dog griber aldrig ham hans Lidenstabel

Med et Uhyres skarpe Drivelsker;

Den ruller let, et Blus igiennem Lufsten,
Dg flukkes af sig selv. Kun rolig maa
Han være, mild og munter; og det er han.

Maria.

Han er for blid og mild for denne Verden.
Af han er, som hans Kunst, et venligt Skær,
Som Lufstens mindste Styer kan fordunkle,
Ærværdige Fader! jeg beholder ham
Ei længe! Nei; det følger dette Hierte.

Silvestro.

Maria, Barn, hvad er nu det for Griller?
Du græder?

Maria.

Jeg beholder ham ei længe.
Hans Higen stræber mægtigt bort fra Jorden,
En graalig Dunst er ikkun Livet ham,
Hvori det evige Lys sig farvet bryder.

Silvestro.

Dg elsker han dig ei?

Maria.

Han elsker mig.

Silvestro.

Dg elsker han dit Barn?

Maria.

Ja, som en Fader.

Silvestro.

Og elsker han ei alt elskværdigt?

Maria.

Jo!

Det gjør han vist.

Silvestro (mild).

Nu, saa lad af at græde!

Stol paa din Gud, og haab! Med denne Higen

Fra Jorden har det endnu altid Tid.

En Kunstner elsker Jorden; thi han elsker,

Som et elskværdigt Barn, det Sandfelige.

Han stræber ofte vel, saa fiæk som Ornen,

At stige over Fjeld og Sky til Himlen;

Men ei dog ud af denne varme Luft,

Solstraalens Bad, den lette Silfes Næring.

Det ligger i Naturen; Livet maa

Jo elske Livet. Først den sølvgraa Alder

Seer uden Gysen i det øde Døb.

Maria.

Han kommer.

Silvestro.

Lad ham ikke see dig græde.

(Hun gaaer ind)

Antonio (med et Malerie).

Ærværdige Fader! der har I et Billede.

Silvestro.

Af, en bodefærdig, hellig Magdalena!

Antonio.

Hun ilte til den dunkle Skov, som I;

Dog ej en dydig Dting, mæt af Verden.

Der søgte Genlighed af hellig Attraa;

En syndig Pige, der med Angst og Ringer

Til Skoven flygted lig en bange Hind,

For der at sikkert for Jorfølgelsen.

Dog tyktes mig det velgiort af en Qvinde,

At kunne reise sig, naar hun er stunken;

Der gives faa af Mænd, som det formaae.

Saa kan hun ogsaa gierne som en Helgen

Staae os for Dine, tænker jeg Og da hun

Var stien og blomstrende, saa har jeg her

Afmalet hende, som en from Qvinde

For Skovbetragtningen; som Der Qvinde.

Nu, tag til Tætte da!

Silvestro (ryfter smilende paa Hovedet).

I Kunstnere

Kan aldrig reent affige Gedenksabet!

Gubinde! Min Gubinde!

Antonio.

Nu, Gubinde

Dg Helgen, kommer det ej ud paa Gæd?

Præd Gæd er, bringer Gæd; alt Gæd er Gæd.

Silvestro.

Nu, hvis det saa er raecnt! Et herligt Billede!

Den dunkelgrønne Skov, de gule Bøller,

Den hvide Hud, det mørkblaa Altsedon;

Det Ungdomssyldige og Dødningshordet;

Det Lvindlige og denne store Bog!

Med megen Kunst har I foreenet her

Det Stridige til venlig Harmoni.

Antonio.

Det glæder mig, isald I er tilfreds.

Silvestro.

Ja, det skal hænge ved min' lille Hytte!

Der skal den skønne Morgen-Aftenrøde

Under min Morgen- og min Aftenandagt

Beskræde hende klart. Gud lønne Jer,

Jeg kan det ej; jeg er en fattig Gubbe.

Dog -- tag til Takke Anton! Tag de Alter,

De ere sunde, kraftige! Deres Gæst
Gusvæler Bryffet med en qvægsom Drik.
Tag dem! drik dem hver Morgen og hver Aften,
Naar Solen hæver sig og naar den daler,
Og naar jeg knæler for det skionne Billed.
Min Bøn, og Gæsten, og Jer egen gode
Natur, skal snart helbrede Jer, vil Gud.

Antonio.

Al med min Sygdom er det længst forbi.
Dog Tak som byder! thi jeg nyder gierne
En varm Drik, saa om Morgenen.

Silvestro.

Farvel!

Antonio.

Dog, hi et Zieklis! Lad mig end een Gang
Betragte dette Billede. Mig synes
At det har faaet en Plæt.

(Han betragter det med Afsærlighed.)

Nei, -- jeg tog Feil.
Det er heel reent og klart. Gaa! der! Guds Fred!

Silvestro.

Guds Fred! jeg talter Eder af mit Hjerte.

(Han gaar.)

(Den lille Giovanni har under foregaaende Op-
trin hentet sig et Stykke Kridt, og staaer nu
og tegner Mænd paa Naboens Plankeværk.)

Antonio (allene).

Det gjør mig altid ondt, naar jeg maa skilles
Fra mine Billeder. Man bliver daglig
Alt meer fortrolig med den fiare Gienstand.
Det er et Barn, et Foster af vor Aand!
En Digter har det godt, han kan bestandig
Beholde sine Børn i Nærheden;
En Maler er en fattig Fader, som
Maa sende dem ud i den vide Verdens;
Der maae de siden sørge for sig selv.
Men hvad gjør Drengen der? Han maler Fresco
Paa Naboens Plankeværk. Lad vær' Giovanni!
Han har jo tidt nok strængt forbudet det. —
Du taabelige Dreng! hvor kan du gjøre
Et saadant Leen?

(Giovanni vifter ud og gjør det om).

Gaa saa! Du blev det bedre!

(Han hjælper ham.)

Ha ha! det er et morsomt Stykke Kridt.
Giv ham paa Hov'det en hjælpsomt Due!

Giovanni (hopper af Glæde.)

Ja, og en Sabel Fader! og en Sabel.

Antonio.

Ja vist.

Giovanni.

D maa jeg giøre Sablen selv?

Antonio.

Det lang og frum!

Battista

(kommer ud af sin Gaard og bliver det vaer).

Der staaer, Gud straffe mig,

Det gamle Menneſſe ret ſom et Barn

Dz hieper Pøgen at tilføle Bæggen,

Iſtedet for at ſtraffe ham derfor. (raaber.)

Antonio! hører I?

Antonio (forlegen).

Mester Battista!

Battista.

Hvad Dieblen! ridſer I mig ogſaa Bæggen?

Antonio.

Tilgiv min fiære Plabø! jeg har ofte

Foroudet Drengen det.

Battista.

Forbudet det?

Og hjælper ham endog!

Antonio.

Han gjorde mig

Der Penet paa den gamle Hovidsmand

Alt for extravagant. Vil ikke vred!

Evad skader det, den gamle Anebelebart

Staaer der paa Bæggen, som en trofast Skibsvagt?

Han skræmmer Eder Dyvene fra Huset.

Battista.

Fra Huset skræmmer I mig neppe Dyven.

Lad Plankværket staae! Jeg raader Jer det!

Hvis I vil selv ej tugle Eders Dreng,

Gødt, saa vil jeg!

Antonio.

Nu, tag det ej saa nær!

Hvor kan den lille Dreng fortørne Eder?

Evad Noget vorde skal i Verden, maa

Udvikle sig iide. Gnistren slukker

I Pogen, Syften bræder, han maa male.

Saa pfer den minste Kulling aldrig Vandet;

Saa prøver Flugten, en strax sin Vinge.

Dem løfter Lysten, Vandet; Gården ham.

Battista.

Ha Marreri! Har nogentid I seet
Min Frands saa sole Bæggen til? Det var
Et velopdraget stille Barn; nu blier der
I Hem en herlig Maler af ham.

Antonio.

Er der I?

Battista (heftig).

Der blier en herlig Maler af ham, ja!
En dannet Kunstner, som bestandig maler
Aun efter Regler, efter Videnskab.
Naar han har udlært hos sin Mester, sender
Jeg ham til Rafael; han gise ham Klar.

Antonio.

I atten Aar er Rafael alt død.

Battista.

Saa lever andre Folk, som ej er døde!
Jeg sparer intet paa ham, jeg har Grunker.
Dg da det engang dog er Mode nu
Her i Italien, at man skal male,
Saa skal han ogsaa male. Jeg har Grunker!
Jeg sparer intet paa ham, Ei øber Pensler
Du Farver til ham, Blyantepen, Palet,
Dg hvad han vil. Thi intet er saa flaut
Som Gattigdom, der sukke vil i Kunst.

Antonio.

Især naar det er Fattigdom i Handen.

Battista.

Hvad mener I? Hvad vil I sige dermed?

Antonio.

Troer I at Penselskæftet selv kan male?

Træklodsen blier ej Maler, troe I mig!

Battista.

Min Brands blier Maler Jer til Trods! Ej blot

En Landsbymaler, der kun maler saa

Hvad Dagen giver; tvertimod . . .

Antonio.

Hvad Matten?

Det kan jeg med!

Battista.

Uf Eders Mesterstykke!

Deri er ingen Menneskeforstand.

Der lyser Barnet jo, som en Sanct Hans Drm.

Antonio.

Forsynd Jer ickun ej! Hvad taler I

Om Menneskeforstand? Hvis I vil fatte

Det Himnelfke, maa Himlen Jer begeistre.

Battista.

Tilsiðst gier I Jer endnu til en Helgen.

Antonio.

Jeg er en fattig Mand, har lært mig selv
Paa egen Haand; jeg sammenligner mig
Bist ej med de Udbødelige, som
Forherlige vor Jord med deres Værker.
Jeg kiender deres Værker ej engang.
Dog at Naturen ogsaa mig til Kunstner
Har dannet; at jeg ingen Haan fortjener,
Det troer jeg, og er ej den Æneste,
Som dette troer.

Battista.

Fordi mangt sælle Strog
Med alt for store Summer undertiden
Har fløbt det brogede Strøbsammen; troer I?

Antonio.

Battista, nu, — I er Giestgiver! Bravo!
I er en dygtig Kok — Bravissimo!
En dygtig Kok bør holdes høit i Ære.
I har bespiist mig og min stakkels Hustru;
Vi er Ier end den lille Summe skyldig. —
Naalmodighed! jeg sælger snart mit Billed.
Lad det ej sætte Ier i vrangent Lune!
Hvis Eders Søn ej duer just til Maler,
Kan han jo være duelig til andet.
Hvermand i Verden kan ej møle selv;

Der maa og gives Felt, som laer sig male.
Vær ej fortrædelig; giv mig endnu
3 Dag i Morgen det Nødvendige!
Jeg skal betale alt i Overmorgen.

Battista.

Glet Intet faaer J, før J har betalt.

Antonio.

Nu, bette kan jeg ej; saa maae vi hunge.

Opvarteren

(kommer med et Brev til Battista.)

Et Brev fra Rom. (gaaer.)

Battista.

Fra Mester Lucas? fra
Min Grandfædres Lærer? Da nu skal J see!
Det flinger i en ganske anden Tone.

Antonio.

Er det det første Brev, han skriver Eder?

Battista.

Det Første! men det bliver ej det Sidste.

Antonio

Han er bekendt for en retfærdig Mand,
Og for en dygtig og vakker Kunstner.
Vel, skal vi vædde? Mester Lucas fælder
Den samme Dom om Eders Søn som jeg?

Battista.

Hvad?

Antonio.

Skal vi vedde? Om — et Middagsmaaltid!

Battista.

Og naar nu I har tabt, hvad faaer da jeg?

Antonio.

Gaa hører Jer mit nye Billede til.

Battista.

Det der?

Antonio.

Mit Billede mod et Maaltid Mad:

Lucas har sagt, Frands duer ej til Water.

Battista.

I er en faarlig, en letsinelig Mand!

Befragt Jer ej bagester, naar I taber!

Antonio.

Vil I se! Vedde vi? (Han rækker ham Haand.)

Battista.

Vel, lad saa være.

Et Haandtag er nødvendigt ej derpaa.

Den taer kun Ben i Haand.

Antonio.

Seg er saa lidet

Jer Fiende, som Frands er en Water.

Battista.

Ha,

Det skal I see!

Antonio.

Gaa læs.

Battista (bryder Brevet og læser).

"Tag Eders Søn

Tilbage! han er ikke skabt til Kunstner,
I spilder ikkun Pengene paa ham - - "

(Han holder inde af Parme.)

Antonio.

Nu, seer I? Gufferen kan undertiden
Dog ogsaa giette rigtigt. -- I er opbragt?
Tak Gud, at Eders Søn er falden i
En bras Mandes Hænder, som fra ham ei frieler
Den gyldne Tid; ej Pengene fra Jer!
Tag Eders Brands tilbage; lad ham gaae Jer
Tilhaande i Tert Bertskab; det er bedre,
Dg bringer Jer langt mere Fordeel ind.
Farvel saa længe! -- Glem ej Væddemaalet! --
Jeg maned' ej, hvis mig ej Nøden maned'.

(Han gaaer)

Battista (allene).

"Tag Eders Søn tilbage! han - - " Gorden!
Dg denne Sturk kroer sig og triumferer!

Dg jeg bestæmmet staaer, en fattig Synder? -
 Ha vidste jeg en Feilighed til Havn!
 Der staaer mit Skionne-Huus! Der staaer hans Hytte!
 Dg ingen Fremmed tager ind til mig,
 Som ej besøger den Elendige,
 For at betragte ret hans Fufferier,
 Dg taler meer om ham paa andre Steder
 End - -

(Ottavio kommer ud af Giestgivergaarden.)

Dys! der er Ottavio. Nu munter!
 Han er en Hader af Alvorligheden.

Ottavio.

God Dag, Battista. Hvad? Er du bedrovet?
 Hvad har du der? En Kierlighedsbillet?
 Ej, har din Skionne givet dig en Kuro?

Battista.

Ei mig, min Herre, men min Son.

Ottavio.

Hvi saa?

Battista.

Fru Musa! eller hvad hun hedder. -- Lucas
 Har skrevet mig fra Rom: jeg skal kun tage
 Tilbage ham igien, han duer ikke
 Til Maler, mener han.

Ottavio.

Det er mig kiært.

Saa kan han due dog til min Huusforvalter,
Min Regnskabsfører.

Battista.

Excellenza Naadig -

Ottavio.

Jeg har alt længe havt isinde, seer du
At foreslaae dig det. Du boer mig dog
Nu alt for langt fra Haanden. Siden du
Har faaet denne Gaard, undværer jeg dig.
Jeg maa bestaadig have Een omkring mig.
Det er mig ikke nok, at du engang
I Ny og Næ kun kommer hen til Parma.

Battista.

Al Excellenza! Ederes Naade rører
Mit Faderhierte fast til Daarer — trøer jeg.

Ottavio.

Hvor er du falden paa det galne Indfald
At giøre ham til Væder?

Battista.

Da det beg

Er Hoven Mæde i Stollen;

Da Kunstnerne nu agtes overalt

Saa høit, at ej engang de nu vil ægte
Selv Kardinalers Broderdøttre.

Ottavio.

Har

Antonios Exempel smittet dig?

Battista.

Ne Gud! det er en fattig Dievel! han
Gav neppe nogen fornem Dame Kurven.
Han nøier sig med det som Mindre er:
Hans Kone er en Pottemagers Datter.

Ottavio.

Battista! jeg misunder ham hans Valg;
Eh! hun forholder sig til mangan Dame,
Som Rosen til en malet Blomsterpotte

Battista.

Nu! -- Ja! --

Ottavio.

Veed du hvorfor jeg denne gang
Opholder mig saa længe hos dig her?

Battista.

Nu, Excellenza elsker --

Ottavio.

Hvad? Du veed?

Battista.

Den smukke Egn; min ringe Hytte bruger
J saa at sige som en Sommervilla.
Det smerter mig kun nu, at Excellenza
Ei længer dennegang kan blive hos os.

Ottavio.

Mig smerter det langt meer. Er Hesten sadlet?

Battista.

Saa det forstaaer sig.

Ottavio.

Kommer du til Parma?

Battista.

Forstaaer sig, Excellenza, end i Dag;
Det er jo Maanedsdag og Regnskabsdag.

Ottavio.

Godt, Men, for dog endnu engang at tale
Om Maleren: Beed du, min gode Ven,
At denne stakkels Maler har en Skat,
Som jeg misunder ham?

Battista.

Han? Intet har han!

Oj Guul til Brødet, ej den mindste Hvid.

Ottavio.

Dog gav jeg mangen Hvid med Glæde til,
Hvis det var mit, hvad denne Mand besidder.

Battista.

Ej, Excellenza! jeg forbauses.

Ottavio.

En

Madonna ejer han, som jeg gad eje.

Battista.

Ja saa! Det nye Stykke? Nu, det maa

Dog ikke være mangen Svind just værd.

Tillader Excellenza mig et Ord?

Det er ej nogen virkelig Madonna;

Det er ej meer og heller intet mindre,

End Billedet af Mandens egen Kone.

Ottavio.

Og hvis nu just Originalen var

For mig den allerteiligste Madonna?

Battista.

Uf Excellenz! nu gaaer et Lys mig op!

Den unge Malerkone har maaffet

For Eders Raades Lige Raade fundet?

Ottavio.

Sal ej saa daarligt! Mellem Mand og Kvinde
Er stætte hun, naar hun er stion, den Raadige.

Battista.

J tænker som en værdig Riddermand,
Gjør Eders Stand og Eders Ærer Være:
J Kenens - - Naade ønsker J at være!

Ottavio.

Men ønsker dog ej at fornærme Manden.
Sig mig, du kender ham, er han af den Slags -

Battista.

Åh du min Gud! det er et ærligt Skind,
Som drømmer sig igjennem denne Verden.
Jeg troer, han tog sig kun den smukke Kone,
For en Model at seæ for ingen Penge.
Det er en deilig, en elskværdig Skabning.
J maa vel ligne hende ved Madonna;
Men han behandler hende maadeligt.
Han lader hende mangle alt, hvad sli
En yndig Kone kunde ønske sig.
Han kan jo ej engang forsørge hende.
Blid dog med Taalmod bærer han sin Skiebne.
Det var et kristent Stykke, naadig Herre!
Isald J tog J'r af den hulde Skabning.

Ottavio.

Han maler atter paa det skionne Billed.
Jeg elsker ham det af; indkyder ham

Til Parma strax med Hustru og med Barn;
Han skal Plattsonden male i min Sal.

(Han nærmer sig og hilser Antonio, som
atter er kommen ud og maler i Skuret.)

Battista (ved sig selv).

O skönt! min Hovn du kommer af dig selv!

Ottavio.

Nu, Mester Anton? nu maa dette Stykke
Dog være færdig snart?

Antonio.

Sa, kiære Herre!

Jeg tænker end at ende det i Dag.

Ottavio.

Er det alt solgt?

Antonio.

Af Herre, nei! Det søger
Endnu sin Kieber,

Ottavio.

En saa sielden Skionhed,
Som Ederis yndige Madonna der,
Behøver sikkert ej at søge længe;
En Elsker vil vel snart indfinde sig.

Antonio.

Af Elskere kan der vel findes Mogle;
Men dermed er endnu ej Tingen afgjort;

Det maa først træffe sig saa underligt,
At Elskeren tillige bliver Riøber.
Hvis ene Taler var om Elskningen,
Behøved' jeg just ej at søge længe.
Jeg vedt alt Een, som elsker det af Hjertet,
Og som jeg ogsaa overlod det helst,
Skald han mægted' at betale det.

Ottavio.

Og hvem er det?

Antonio.

Det er jeg selv, min Herre!

Ottavio.

Saa saa! -- Oh nu, I elsker det med Ret.
Det er ret vakkert gjort; det gjør Der Være!

Antonio.

Al Herre! det er ej for Vrens Skyld.
En Kunstner have maa sit Arbeid kjær,
Ej af Forsængelighed; han maa elske
Det som et Billed af sin Siæls Betragtning.

Ottavio.

Ei nu, ei nu! jeg haaber, Mester Anton
Vil trøste sig for Tabet. Jeg har hørt,
At denne deilige Madonna dog
Ej ganske skulder Tanken kun sin Fødsel;

At noget lever i den ydre Verden,
Som ej dertil bidraget har saa lidt.
Anledningen beholder I jo her,
I har den skønne Statue i Huset,
Og sælger bort et Aftryk kun i Gips.

Antonio.

Et Aftryk kan mit Billede vel ej kalles.

Ottavio.

Antonio! vil I vel sælge mig
Dett Billede?

Antonio (springer op).

Naadig Herre! hjertensgiern!

Ottavio.

I Parma har jeg ladet bygge mig
En prægtig Sal for skønne Malerier.
Der gives ingen stor, fortræfflig Maler,
Af hvem jeg der besidder ej et Stykke.
Der maa I ogsaa hænge.

Antonio.

Naadig Herre!

Formegen Vre. Har I virkelig
Af alle store Mestre Bærere der?

Ottavio.

Sa vist!

Antonio.

Maar nogle gamle Altertavler
Jeg høit undtager, har jeg endnu aldrig
Seet noget Billed af en fielden Mester.

Ottavio.

Hvorledes er I bleven Maler da?

Antonio.

Gud veed! Det er saa kommen af sig selv.

Ottavio.

Velen! saasnart I har Tert Billed færdigt,
Saa kom til mig i Parma med det strax;
Der skal I sælge alle mine Skatte.
For dette Malerie betales Eder
Strax firfindstyve Skudi.

Antonio.

Minne Herre!

Det er for meget; meer end det er værdt.

Ottavio.

En Adelsmand bør sætte alt det Værd;
Han handler ikke med en fielden Kunstner,
Han lønner, understøtter ham.

Antonio.

Min Herre!

Ottavio.

J Parma skal J ogsaa male mig.
Men, Mester! vilis mig nu den Billighed:
Vced Eders unge Kone træde ud
Et Dieblis; at jeg kan dømme selv,
Om dette Billeb ligner hende rigtig.

Antonio.

Hun er undseelig, min naadig Herre!
For Fremmede, især for slige Store
Com J.

Ottavio.

O intet, intet! fsi mig dog deri!
Kald hende ud!

Antonio.

Nu, hvis J ønsker det! --
Men, som jeg siger, Sigheben er ej
Paa denne Maade søgt, som J formoder;
Thi jeg forstaaer mig ej paa Contrafseien
I egentlig Forstand - (raaber) - Maria! Kom! -
Det er kun -- nu, det vil J see -- Maria!

Maria

(Kommer, da hun seer Ottavio, hilser hun ham
ærbødigt).

Hvad vil du, fiære Mand?

Antonio (halv sagte).

Den Herre vil

Afsløbe mig mit Billed; giver mig
Etrax firfindstyre Skudi. Sandelig
Det er en ædel Mand; han elsker Kunsten
Og understøtter Kunstneren. Nu vil
Han see, om og Maria der paa Tavlen
Har nogen Lighed med Maria her.

Ottavio.

J hedder og Maria, skionne Kone?

Maria.

Ja, naadig Herre!

Ottavio (betragter Billedet og hende).

Hvor det glæder mig

J hvert et Træk at spore denne Lighed,
Og denne Ulighed hos to Madonner.
O Mester! J har viist en selden Kunst:
Den blomstrende Natur, den høie Skionhed
Af Eders hulde Hustru, har J givet
Et Anstrøg af et helligt Sværmeri,
Som klæder hende overordentlig.
Kun een Ting klæder hende endnu bedre:
Den Uffold, den kunstløse Yndighed,
Hvermed Naturen selv har prydet hende.

Hvo kun Tert Billed seer, maa verbe henrykt
 Ved Jer Madonna; nødes til at tilstaae:
 Der gives intet Skønnere i Verden!
 Hvo derimod seer Eders Hustru staae
 Ved Siden af, maa sukke salig ud:
 Det kan kun Gud, og ingen Maler sige. --
 Jeg -- der har Kunsten, som Naturen kær --
 Beundrer Eders Ugtesælles Ynde,
 Og Eders Færdighed i lige Maade.

Antonio.

J er for god, min Herre!

Ottavio.

Nu velan!

Jeg nødes til at reise, kan ej blive,
 Gaa gierne som jeg end mig fængsle lod
 Af Kunst, Natur og Skønhed. Men, følg efter
 Gaasnart J har mit Billed færdigt! - Hjemme
 Kan vi aftale Resten. Mit Pallads
 Er stort, der vil vel findes Bærelser
 For Kunstneren, hans Hustru og hans Barn.
 Jeg ved, J har i Parma malet Fresco
 I San Giuseppe, San Giovanni; vel!
 I skal Plafenden male i min Sal.
 Farvel, min Ven! Leve, min Deilige!

Det kommer an kun paa vor egen Willie,
Saa er vi alle Tre ret lykkelige.
(Han gaaer.)

Wattista.

Antonio! Nu, har jeg bragt Jer her
En daarlig Kunde?

Antonio.

Giv mig Eders Haand!

J er en ærlig Mand!

Wattista (smilende).

Ei sandt? Nu vel!

Nu gaaer jeg at berede Jer et Maaltid.

(Gaaer.)

Antonio (glad).

Det er ved Gud dog sandt: Er Nøden størst,
Saa er og Hielpen nærmest. O Maria!
Min bedste Kone! glæd dig nu med mig!
Det er dog sandt, hvad jeg saa ofte paaftod:
End gives gode Menneſter i Verden.
En Mand behøver kun at stræbe, virke,
Saa har han Venner med, og Hielp og Biſtand.
Du er alvorlig? Fryd dig dog med mig!
Nu kan jeg ikke føre Penslen; nei,
Af Fryd mig ſkalder Haanden, ſom mit Hjerte.
(Giovanni kommer).
O liære Hjertenſtreng! kom med din Fader!

Nu skal vi strax tilbords. Til der bliver dækket,
Min søde Unge! vil vi lege sammen.

(Han tager ham paa Armen, og gaaer
ud i Stoven med ham.)

Maria (allene).

Jeg fryde mig? -- O Gud! der ahner mig
Ei noget Godt. -- Hvor ofte har Ottavio
Med Haandtryk og med Blik - O, min Antonio!
Du glæder dig? Din rene, blide Siel
Har ingen Anelse om denne Elendighed!
Og, den Elendige! han skal beskaammes!
Men du! Dit Haab! din Glæde! -- Han maa vogte
Sig for al voldsom Sindsbevægelse!
Maa være munter, fro! -- Ja, gamle Munk!
Blev af den blige Død du sendt fra Stoven,
En frygtelig Herold, at varsle mig? --
Ja, Himlen er ej længer mild og blaa!
En brændende Scirocco vifter os.
Uveiret nærmer sig paa sorte Skyer,
Og svæver over denne lille Hytte.
Al, den beskedne Gryd maa meer ej blomstre!
Den snøvsblaa Røgildstraale knitter ned
Med grusom Lyft! Og vi! -- Hvo redder os?

Anden Handling.

Mikel Angelo. Giulio Romano.

Giulio.

Kom! seer I, denne Plads er fiøl og luftig,
Befkygt af Træ'r! Der staaer, som jeg har tænkt,
Giestgivergaarden; Seer I vel? Et stort
Nybygget Huus. Vi er langt bedre faren
Her end i Reggio.

Mikel.

Den fordomte Knægt!

Giulio.

Nu, Mester Mikel, I er bleven heed,
Det er naturligt, Middagsolen brænder.
Kom! fiøl I af her under dette Træ.
Man siger Berten har en herlig Blin.
Dg. skæld mig Knæffen meer ej Guden fuld!
Et Fiul kan knækkes let; hvo serudseer det?
Kuller ej selv det store Tidens Fiul

Saa knortret ofte, at man skulde tro
Det reent var brudt?

Nikol.

At I med Livens Hiul!

Giulio.

Saa gaaer det atter ofte som i Glæde,
Saa at man knap kan troe der er et Hiul.

Nikol.

Hvor I er vittig!

Giulio.

Og hvor I er vred!

Nikol.

Det vil jeg længe blive.

Giulio.

Godt; og jeg

Vil spøge til I bliver god igjen.

Kom, sæt Jer under denne Eeg. Med Rette

Vel burde Lauren fygge Eders Tinding;

Dog, Egeløv maa heller ej foragtes.

En sielden Kunstner er Nationens Ære,

Ham smykke Borgerkronen!

Nikol (sætter sig).

I er høflig.

Giulio.

Til Middag komme vi i Dag umulig

Hos Hertugen af Modena.

Mikel.

O Jammer!

Giulio.

Den ædle Vært, og han af Mantova
Vente forgieves.

Mikel.

Lad de Herrer vente,
Gaa ove de sig i Taalmodighed,
De har det nødigt begge.

Opvarteren (kommer).

Hvad befaler

De høie Herrer?

Giulio.

Vil, min Søn! Hvad har I
For Wine?

Opvarter.

Alle Corter, Excellenza!

Mikel.

Alt tappet ud af een og samme Tonde.

Giulio.

Den bedste!

Mikel.

Hvorfor ej? Beständig faaer I
Golf til at troe, at vi er Hæfter, der

Incognito for Spøg kun banke paa,
For siden med Fortæring og Betaling
Himodig at tilkiendegive sig. --

Her Dreng! har I god gammel Florentiner?

Opvarter.

Forstaaer sig, Herre!

Mikel.

Bring mig da et Bager.

Giulio.

I liker ej den Søde?

Mikel.

Sinken fri mig!

Maaskee I onsker af den Søde? Bl,

Jeg kalde vil paa Drengen.

Giulio.

Nei, jeg drikker

Med Eder.

Mikel.

Deri gjør I vel. Det Søde
Duer fielden; ikkun sparsom nydt; her vilde
Det være reent en Gift. Tag for det Søde
Ser vel i-Agt! Husk paa, at Eders Nester
Den store Mafael er død deraf!

(Opvarter med Vin).

Giulio (stærker og drikker.)

Ha der er Vinen. Det gjar godt. Hvor quæger
Dog i en lummer Dag et fiøligt Bæger!

Mikæl (smager Vinen).

Den Vin er flet. Den brygget er med Kobber.
Hvad Dievlen! vil I her forgifte os?
Strax bring en anden, bring en bedre Vin,
Hvis ej du Bægret have vil i Panden.

Opvarteren.

Vi har en bedre, Herre! den er dyr.

Mikæl.

For fem Bajocs har jeg den bedste Vin.
Kun hid dermed!

Opvarteren (ved sig selv).

Den Herre veed Beskeed.

(Gaar)

Giulio

(betragter Mikæl smilende).

I Smaat som Stort, uskiftelig den Samme!

Mikæl.

Hvad mener I?

Giulio.

Jeg mener, Mester Mikæl,

J kunde være selv Biintapper, fik
J Lyst dertil. Ved J hvorfor?

Nifel.

Nu da?

Giulio.

Fordi Naturen gav Jer med en Fuldmagt
Paa Eders Ambassade her i Livet,
Som efter eget Bynke strax udvides,
Og strax indskrænkes kan.

Nifel.

Det er det Sidste!

Det see vi her. Er det ej skammeligt?
Italien er et Paradis; frem skulmer
J store, tunge Druer Vinen rundt
Paa alle Veie, fegt af Middagsolen,
Fuldmødnet, himmelft fyldt med Eld og Vand!
Ikkun den nederdrægtige Dovenskab
Forsalfter og fordærver Himlens Gave:
Er det ej skammeligt?

Giulio.

Nu, lad det gaae!

Der er et Bæger, tro mig, det er bedre.

(Opvarteren med Vin.)

Nifel (smager den).

Den Viin er god.

Opvarteren.

Befaler mine Herrer

Forresten ingenting?

Nifel.

Naar Tiden kommer.

(Opvarteren gaaer.)

Giulio.

Skal vi bestille os et Middagsmaaltid?
Imens man dækker Bord kan vi gaae hen
Og see de gamle Billeder i Kirken.
Man siger, der er Sager der af Giotto;
Ja, hvis jeg feiler ej, af Cimabue.

Nifel.

Og hvis der selv var af den hellige Lucas
De bedste Hoveder i gylde Grund,
Saa gik jeg ej. Har jeg i denne Hede
Ej end udstaaet nok? Skal jeg endnu
Henslæbe mig, for i de mugne Gange
At see, hvorledes man i Kunstens Barndom
Har samlet om? Nei, jeg er fied deraf.
Som Curiofiter laer jeg det gielde
For kort Tid; men hvad lærer jeg vel der?

Dyffinde, giore Hovder kan jeg selv;
 Paa flionne Former er der ej at tænke.
 Gaa I derhen! I har jo faaet dog
 Til Arvdeel af Eders Mafael
 Beundring for det oldkatolske Væsen.
 Men tag Ier kun iagt, at næste Gang,
 Naar I skal male, ej I tegner Helten
 Med alt for smalle Arme, tynde Been,
 En Helgen - nul han maa vel i sin Fromhed
 Behjelpe sig dermed; men Heltekroppen
 Vil være ælter af en bedre Deig.

Giulio.

Der taler Formeren, ej Maleren.
 En Steen udtrykker Lemmer, Farven Vand.
 Antiken viser os det flionne Begem;
 Men Ansigtet er blegt og dødt i Stenen,
 Og Diet ftraaler ingen falig Sid.
 For ret at flue Sielen, flære Mæfter!
 Som taler af Gæderden, nodes vi
 At fee i Kunftens from-enfoldige Barnhem.

Nikol.

Nu, fee faa dødt I vil; jeg bliver her.
 Mig haer meer i grønne Træers Skygge
 At viftes af de flote Commervinde,

End i den fugtige Gaspeterhvalving
At krybe efter gamle Helgener.

Giulio.

Gaa med! Saaledes har I ofte talt,
Dog, naar I lod Jer overtale til
At vandre hen og see et gammelt Kunstværk,
Har Jer den kraftige Enfoldighed
So glædet høit. I har et Kunstnerhierte;
Kun paa Jer læbe larmer Gnavenheden.

Mifel

(i mildere Tone, som han dog søger at skjule).
Ei, I er naadig! trøster mig! Gaa kun!
Paa mig er dog den hele Værdom spilt.
Jeg har dog ej den Siæl, det Sindelag,
Hvad I jo kalder det, som Ebers Mynster;
Jeg er ej Rafael, det veed jeg vel.

Giulio.

Forskiællig yttre sig de Stærkes Kraft!
I Kunsten er I begge Erkeengle.
Michael! Rafael! hvo er den første?
Er han en Cherub med smaae Sølversløie
Den Rosentinden; vel, I sraaler malmflødt
En Seraphim med sex uhyre Fingre.

Nifel (mildere).

Hør! Vinens Robberaand gjør Jer poetisk!
Gaa kun, Herr Urian -- hvad vil jeg sige,
Herr Uriel! I er jo dog den Tredie?
Ej sandt? Gaa kun, Herr Smigrer! Smukke Roner
Kan I indtage med Jer Snak, ej mig.
Jeg er en gammel Dreng.

Giulio.

Kom og gaa med.

Nifel.

Nei!

Giulio.

Nu, saa bliv haardnakke! Bestil os
Da noget Godt til Middag.

Nifel.

Jeg beklager,

At I hos Eders Hertug ej i Dag
Kan fildre Ganen efter Dnske. Jeg,
En Borger fra det borgerlige Florens,
Er vant til Huusmandskost; hvis I vil spise.
Med mig, saa find Jer i at tae til Takke.

Giulio.

Gør som I vil.

Nifel.

Hils Eders Helgener!

Giulio.

So! jeg skal melde dem, at I vil faste.

Det glæder dem, de elste Bod og Bedring.

(Han gaaer.)

Nifel.

Du Bittigfugl! -- Har han ej med sin Snaak
Fast atter bragt mig af det onde Lune?

En vakker Karl, den Giulio Romano,

Lod han mig kun det glatte Bæsen fare!

(Drifter.)

Battista (kommer).

Nifel.

Hvad kommer der nu for et Uglebillede?

Battista.

Jeg hører, til min allerførste Skrak,

Hvorledes Eders Naader her et Uheld

Med Bognen nær var hændt. Gud være lovet,

At alting gik saa vel; thi kunde De

Ej have faaet sig et Hul i Hovedet?

Brudt sig en Arm? Ja, hvad sem værre var,

Et Been! Thi Arme kunde Eders Naader,

Naar vi det tage strengt, til Nød undværes

Men uden Been! hvorledes kommer man

Vel frem foruden dem i denne Verden?
Da ellers dog Ulykken skulde træffe,
Saa er det vel, at den er truffet her.
Jeg veed vel Selbroes skinker; men mit Huus
Er godt, og min Beværtning efter Dnske.

Nikol.

Det har vi strax erfaret her med Vinen.

Battista.

O jeg har fældet Drengen dygtig ud,
Fordi han bragte slige høie Herrer
Saa flet en Vin; der maa dog gøres Forskiel.
Vel sandt, vi er vel alle Mennesker;
Men, gode Himmel! Graden er forskjellig.

Nikol.

Ej noget Menneske i nogen Grad
Kan taale Spanfgrønt.

Battista.

Spanfgrønt, Excellenza?

Det var en Smule Malurt, for at gjøre
Den friske Vin lidt bitter, stærk for Maven.
Den er ret sund og god; men Eders Naade
Maa have den, som bedre er, forstaacr sig.

Mikel.

Seg er ej naadig, ingen Exzellenz!

Kan man ej drikke godt foruden det?

Battista.

Maa jeg udbede mig min Herres Navn?

Mikel.

Seg kalder Mester Mikel mig, fra Florens.

Battista (affides).

Hvad? Mikel mig fra Florens? Elig en Bogn,

Med Heste, Domestiker? Bah! jeg vadder

Det er en fornem Mand; det mærker man

Paa Stoltheden; - men man maa smigre Sunet.

(Heit.)

Nu altsaa - Mester Mikel - he - fra Florens,

Hvad maa man vel svara med til Middag?

Mikel.

Geer I mig ud?

Battista.

Bevares Gud! he he,

Det er kun saa for Navnets Skyld.

Mikel.

For Gandsen!

Hvad har vel Herren imod dette Navn?

En Hertug kunde være det bekendt.

Battista.

Naturligt! Navne er Benævnelser,
Saa Toner, som forsvinde strax i Luften.
Jeg kalder, for Exempel, mig Battista:
Det vil ej sige, jeg er Christen døbt;
Dhi - - ih nu! det forstaaer sig af sig selv.

Nikel.

Og hvad betyder, mener I, mit Navn?

Battista.

Der stikker noget under.

Nikel.

Kiender I mig?

Battista.

Paa Eders Attributer, naadig Herre!

Nikel.

Saa har I altsaa seet af mine Sager?

Åf mine -- Attributer, som I siger?

Battista.

Nu, Attributer eller Equipage,

Det kommer ud paa eet. Et skönt Par Heste!

En deilig Vogn, en dygtig Kudsk!

Nikel.

I Korthed:

Veed I, at jeg er Buonaroti?

Battista.

Hvad?

Umuligt! -- Mikel! Mikel Buonarroti!
Ja ja, ved Gud, det træffer sammen; vi
Behøve kun en Angelo endnu,
Saa har vi her den hele store Mand.
O siældne Fryd! min ringe Hytte flutter
Den største Kunstner mellem sine Vægge!

Mikel.

Nok muligt, Ven! jeg sidder udenfor.

Battista.

Hvad maa man dog opleve! hvilken Glæde!
Min ædle Herre! spis og drikk og sov
I dette Hus, saalænge som I vil!
Jeg fordrer ingen Penning, ej en Smid
Af Eder; nei, i Sandhed ej!

Mikel.

Hvordan?

Battista

Hvordan? Troer I den Vært, som frit beværtet
Den store Rafael; [hvem Rafael
Et herligt Billede malet i hans Sal
Til Siengjæld, da han reiste bort;] troer I
Han var den Eneste af denne Stand,

Som bærer Kiærlighed til Kunst i Livet?
 Nei sandelig! Saa vist I overgaaer
 Tregange Rafael, efter alles Mening,
 Saa maa min Kiærlighed og min Beundring
 Og være trefold større.

Nifel.

Deraf følger,

At min trefoldige Taknemtlighed
 Maa male Jer tre Billeder i Galen.

Battista.

Bevares Gud! det mindste Stykke Marmor
 Af Eder flygtigt kun med Mestermaiden
 Berørt -- o hvilken kraftig Talisman,
 Som trak mig Folk i Hobetal til Huset!

Nifel.

Kun Skade, at jeg mangler Tid; jeg gjorde
 Jer ellers strax et allegorisk Billed
 I Legemsstørrelse.

Battista.

Hvad?

Nifel (maaler ham med Diet).
 Egennytten!

Jeg har Modellen færdig alt dertil.

(Han bliver Antonio vaer, som atter
 maler i sit Skur.)

Dog, seer jeg ret? per Bacco! ja, der sidder
En Maler plat fordybet i sit Arbeid.

Ja, ja i Sandhed! Mand, hvad har I nodig
At bede mig, naar I har skionne Mander,
Udøvende Kunstnere selv her i Lyen?

Battista (ved sig).

Han gier mig ingenting, det seer jeg; vel!
Dog noget skal hans Dphold her mig nytte.

Nifel.

Hvem er den Mand, som maler der saa flittig?

Battista.

Det er min inderligste, bedste Ven.

Nifel.

Strax en fortrefflig Anbefaling! (ved sig) Er han
Saa ædel i sin Kunst, som i sit Venskab,
Saa maa han nærme sig til Idealet.

Battista (sagte).

Det lykkes. -- (Høit.) Herren skalde kende ham!
Det er et Originalgenie; han danner
Sig ej vel efter store Mønstre, Studier;
Nei, alting kommer luktud fra Naturen,
Af Mankens Hand paa Bladet. Saadan maa
Det være, siger han; thi denne Kunstlen
Fordærber Kunsten. Som han sidder der,

- Han seer ej ud dertil, dog Sandhed er det:
Troer han sig større selv end Rafael.

Mikel.

Det er den rette Hoidel!

Battista.

Ellers er det
En blid, elskværdig Mand; han gider kun
Ej høre talt om Statens Kunstnere.
Han meener, det er kun et fornemt Væsen.
Han falder det: "Vidt Guede, megen Klint."

Mikel.

Seer I? han vœd vel høden Høden kommer,
Den tærffes ud i Læden, ej i Staden.

Battista.

Hans lille Søn har ogsaa stort Genie;
Der staaer endnu hans Tegninger paa Væggen.
Hans Fader har kun hjulpet ham en Kiende.
I skulde seet hans Fryd, da han opdaged'
De haabefulde Anlæg hos sit Barn.

Mikel.

Nu, Vælet falder ikke langt fra Stammen.
Den fiendne Mand! ham ønsker jeg at kiende.

Battista.

Vil I, saa skal jeg melde Eder hos ham?

Mikel.

Ja, som Kunstbroder.

Battista.

Jeg vil heller give
Der dog et fremmed Navn.

Mikel.

Gjør som I vill!
Jeg tørme vil imidlertid mit Bøger.

Battista (gaaer hen til Antonio).
Nu, min Antonio? Velbekomme Eder!
Var I tilfreds med Maden?

Antonio.

Kære Herre!
Jeg skammer mig - I viser Der saa god
Og venlig mod mig - medens jeg - Tilgiv!
Man er ej altid sine Luners Mester;
Det veed I selv.

Battista.

Åh gode Gud! jeg har
So fiævlet meer end I. Vist nok, man kan
Ej altid tvinge sig. Hvad siger det?
Naar Hjertet kun er godt!

(Han ryster hans Haand).

Antonio.

Ja vist, ja vist!

Battista.

Vi er jo gamle Naboer, gode Venner.

Dg er vi det maaskee ej ret endnu,

Saa kan vi worde det.

Antonio.

Min fiære Herrel

Battista.

Hvor gaaer det Billedet?

Antonio.

Det er alt færdigt,

Fast ogsaa tørt. Jeg maler langsomt veed I,

At Farven ej slaar ind. Dog var det bedre,

Hvis jeg behøved endnu ej i Dag

At gaae til Parma med det.

Battista.

Gaa I kun!

I hører det jo hid, hvad kan det lide,

Naar det er pakket godt? I denne Verden

Man altid sinigre maa de Stores Luner.

Ottavio ønsker det endnu i Dag.

Emed nu imedens Ederes Tjern er varmt!

Antonio.

Han kan ej mere ønske sig mit Lilled,
End jeg endnu i Dag en Haandsfuld Penge.

Battista.

Nu, seer I vel? Saa gaa i Eftermiddag!
I kan endnu i Aften være her.

Antonio.

Saa maa jeg løbe fast den hele Dei.

Battista.

En herlig Dei; det er jo Sommertid.

Antonio.

I Skoven er der Rovere saa filde.

Battista.

O lad Der aldrig bilde saadant ind!

Antonio.

Jeg maa i Parma fiske Farver først.

Battista.

Spar Pengene! I giver ud for Farver
Jo næsten hvad for Farvningen I faaer.

Antonio.

Maa fiske Purpur mig, Ultramarin!
Hvorledes kan jeg male uden Farver?

Battista.

Gjør som de Andre!

Antonio.

Al, den er ej Maler
Som elsker Farven ej; den er ej Maler,
Som ej behøver dette hulde Skær.

Battista.

Nu, det forstaaer I bedre. Men for dog
At tale nu om andre Ting: Seer I
Den Mand, som sidder henne der og drikker?

Antonio.

Ja vist, han seer ret stærk og dygtig ud.
Hvem er den Mand?

Battista.

En reisende Haandværker,
En Farver troer jeg, som har samlet sig
En Skillingspenge. Han er studs og grov;
Taler om Alt, og er tilfreds med Intet.

Antonio.

Ei ei!

Battista.

Min Florentiner, for Exempel,
Som I har druffet dog saa længe med
Fornøielse, var heller ej tilpas.
Jeg maatte bringe ham en Extraslags.

Antonio.

Nu, rige Folk er vant til lækkre Sager.

Battista.

Han har ret inderligt fornærmet mig,
Sagt mig Uartigheder hele Tiden.

Antonio.

Åh fy!

Battista.

Seg hevner mig.

Antonio.

Åh, lad det være.

Battista.

Nu, grusom skal min Hævn just ikke vorde,
Den bedste Hævn imod et Gaarehoved
Er Vittighed.

Antonio.

Vel sagt!

Battista.

Seg er ej vittig,

Men det er I.

Antonio.

Åh Gud! lidt lunefuldt

Kan stundom vel mig Munterheden giøre;
Men vittig er jeg ikke; mindre spydig.

Battista.

Han kommer for at see paa Eders Billede.
O Mester! viis mig nu den Billighed,
Hvis I i Sandhed troer Jer mig forbunden,
En Smule saa - nu, I kan bedre føle
Den rette Art og Maade, bedre vælge
End jeg beskrive den. I snart vil see,
At selv han giver Tønen an.

Antonio.

Ih nu,
Som man i Skoven raaber, faaer man Svar.

Mikel (kommer.)

Ser man vel see den Herre lidt i Kortet?

Antonio.

Det gierne! sagtens spiller jeg en Solo,
Dog troer jeg vist, I ej forraader mig.

Mikel.

I frygter ikke for at blive Bete?

Antonio.

O nei, min Herre! trin kun nærmere.

Mikel (seer forundret paa Billedet).
Ha, hvilket Farvespil!

Antonio.

Ej sandt? Den Dame
Er broget nok? Det er og Hjerterdame.

Nifel.

Min gode Mand, I colorerer godt.

Antonio.

Ej sandt? jeg kunde ogsaa være Farver?

Nifel.

Hvad vil det sige? Har I ikke hørt,
Jeg siger Jer: I har en lisslig Farve.

Antonio.

Nei desværre, Herre! jeg er bleg.

Nifel.

I har Talent.

Antonio.

Nei virkelig?

Nifel (opbragt).

Talent!

Antonio.

Nu maa jeg troe Jer, ellers bliver I vred.

Nifel.

Men tegne kan I ej, og væmmelig
Er I i Eders Kunst, som i Jert Liv.

Antonio (pludselig alvorlig).

Hvi saa ?

Mikel.

Hvo har vel, for Exempel, lært Jer
At dreie Fingrene saa heilig frumt ?

Antonio.

J mener . .

Mikel.

Dg det søde Henningsmil !
Jert Billed er velsignet ! Skade kun,
At i Forkortningen J kom til kort.

Antonio.

Hvorledes da ?

Mikel.

Troer Herren ret for Alvor,
At han kan tegne mig en Arm, et Been ?

Antonio (bestræffet).

Hvem er J ?

Mikel (tager et Penselskaft).

Se, hvad siger Herren hertil,
Hvis Overarmen havde været her
Saameget længere ? Hvis Drengens Been,
Det venstre, havde sluttet saa til Goden,

Stedet for det, som en breiet Polse,
Nu dingler i elskværdig Barndomsfyldte?

Antonio.

J meener . . . Gud! jeg troer at J har Ret.
Hvem er J?

Mifel (med stolt Foragt).

Eigemeget! Een som v e e d det,
For hvem man skulde vise meer Respekt,
Naar man ej selv er meget meer end Ruffer.

Antonio.

Hvem er J? Gud i Himlen hvem?

Mifel.

Der Diener.

(Vil gaa.)

Antonio

(griber hans Haand og faaer den store Signet-
ring at see paa hans Finger).

J er - o Gud - "Dryadernes Vindhøst!"

Seg kender denne vidtberømte Ring;

J - J er Buonaroti.

Mifel.

Der er muligt.

(Vil gaa.)

Antonio.

O hi, o hi endnu et Dieblis,

Tilgiv mig hvis jeg ulyksalige,

Uf Retfærd, Overmod, forført dertil -

(Han griber fortvivlet sit Billede og holder det
for ham.)

Betragt endnu engang mit Billede! Siig

Endnu engang - nei, nei S k a n det ej.

O store Mester, siig: Er jeg en Gussker?

Er det Der Mening?

Mikel (foragtelig).

Gaa! S er en svag,

Glendig Mand. Først fuld af Selvtillid

Og bondestolt; nu flauet Ydmyghed,

Og Drengetaarer. Gaa! S træder aldrig

S Kunstens virkelige Helligdom.

Har end S Sands for Herrens ydre Glands;

Den løse Balle, Nederdrægtigheden

Vil aldrig svinge sig til ægte Storhed.

(Han gaaer, Battista følger ham.)

Antonio

(allene, han sætter bedøvet sit Billede hen).

Er det en Drøm? Har virkelig i Sandhed

Den store Buonaroti hos mig her?

Har han mig sagt. . Jeg haaber, jeg er svimmel.

(Han sætter sig og holder Hænderne for sit
Ansigt. Derpaa staaer han op igien.)

Ja, svimmel er jeg; men jeg vaager dog.

Et Ord, et græffeligt, har vækket mig:

Jeg er en Fuskør! - Nei i Sandhed, nei,

Det havde jeg ej tænkt, hvis Buonaroti,

Den Store, selv ej havde sagt mig det. --

For Diet svæbed' mig en broget Taage!

Jeg holdt det for en Skiongetsaabenbaring,

Greb Penslen, vilde tro aspræge det -

Og hvad jeg malte blev igien en Taage!

Et Spraglet Spil, ej aandeligt, ej stort!

Meent uden Følelse, Forstand og Forhold! - -

Med rent og inderligt hengivent Hjerte

Er jeg dog stedse gaaet til mit Arbeid;

Sad for min Tavle jeg, da tyktes mig,

Som om jeg knælte for den Eviges Alter,

Som om han heit fra Skyen aabnede'

Mig klart sin Herlighed. Dog tog jeg feil!

Uf meget! meget!

Som en lille Dreng

Var een gang jeg i Florens med min Fader.

En Formiddag! Han handlede paa Torvet,

Da løb jeg ind i Kirken San Lorenzo;

Jeg stod for Giulios og Lorenzos Grave,

Og saae de evige Skikkelser: Kurera,
 Den ufuldendte Dag, Tusmørket, Natten,
 Af Miskel Angelo i hviden Marmor.
 Jeg maatte strax derafra igien og bort,
 Dog præge' dette Syn sig dybt i Hjertet.
 Det Gnefte hvad af den ægte Kunst
 Jeg egentlig har seet. Det forekom mig
 Saa jelsomt: Stort og stient, dog dødt og sorgfuldt.
 Det glædte mig, da jeg igien derude
 Stod under Himlens Blaa blandt røde Blomster!-
 Nu staar jeg atter i Gravhøjsvingen!
 Nu er de muntre flygtige Dannelser
 Forsvundne mig. - Nu staar jeg gysende,
 Tilintetgjort, for Dæmringen, for Natten.
 (Dødt) Velan, saa vil jeg da nu meer ej male!
 Gud veed jeg gjorde det ej for at glimre;
 Jeg gjorde det, som Bien gjør sin Celle,
 Som Fuglen bygger i et Træ sin Rede.
 Var det et Blindværk kun - Endnu engang,
 Endnu engang skal han gientage det!
 Ej lidenskabelig i Brede; rolig,
 Med Kraft, som Dagen paa Lorenzos Grav,
 Skal han gientage det -- Og saa god Nat
 Du skønne Kunst! saa er jeg hvad jeg var:
 Et stakkels stille Menneſte. Sa ja!

Seg vil ej sørge, ej fortvivle; nei!

Seg har en reen Samvittighed. Er jeg

En Kunstner ej? O jeg er ikke nedrig!

Om og den største Angelo paa Jorden

Mig sagde dette paa; en indre Stemme

Har sagt: Du er det ej! Den kom fra Gud.

Maria (kommer).

Hvad fejler min Antonio? Bedrøvet?

Du maler ej? Ha, hvilken Sielendhed,

At see dig ene, uden ved dit Arbeid.

Antonio.

Maria! Kiære Kone, Maleriet

Er nu tilende.

Maria.

Est du færdig?

Antonio (smertelig).

Sa!!

Maria.

Hvad er det? Gode Gud! min Ven, du græder?

Antonio (tørre sine Øjne).

Vist ej, Maria.

Maria.

Bedste Mand, hvad er der?

Siig mig det!

Antonio.

Gode Kone! bliv ej bange.
Seer du, jeg har her overtænkt adskilligt,
Hvad saa vort Kernet angaaer i det Hele;
Da har jeg indseet, seer du, at den Maade,
Hvorpaa vi leve, gjør os ej lyffelig. --
Saa har jeg altsaa v.d mig selv besluttet
Reent at forandre den.

Maria (forundret).

Hvad mener du?

Antonio.

Da jeg for syv Aar siden førte dig
Hjem fra din gamle Fader, som min Brud;
Erindrer du dig hvad den Gamle sagde?
Lad denne Malen, Anton, var hans Ord;
Hvo stedse lever i en Drøm for Kunsten,
Den duer ej for Verden. Kunstneren
Er ingen Hgtemand, han elsker meer
Sin Musa end sin Hustru. Son og Datter
Maa staa tilbage for hans Hiernes Foster.

Maria.

Det var en ædel Mand, et trofast Hierte,
En Virt som stille grøntes i sin Skygge,
Men Blomster havde den Naturen nægtet.
Glem det!

Antonio.

Var Pottemager, sagde han,
Som jeg; mal smukke Billeder paa Leret!
Sælg det! saa lever du med Ron' og Barn,
Kan off're dem dit Liv og dem din Tid.

Maria.

Han indsaa ej, at hvad jeg havde kjær,
Det var din Aand, din virksom skønne Siæl,
At just din Kunst mig gjorde lykkelig,
Fordi den var en Gienstand for min Elskov.

Antonio.

Mit Barn, man troer tit meget, som er vrangt!
Jeg har ej gjort dig lykkelig dermed.

Maria.

Antonio! vil du bedrøve mig?

Antonio (omfavner hende.).

Du er en Engel, finder dig i Alt.
Men nei, jeg har ej gjort dig lykkelig.
Jeg har ej stænket dig min Høflise,
Paa Dremmebilleder har jeg forætt den.
Hvad jeg fortiente har i dyre Farver
Jeg atter tilsat uden Sparsemied.
Imellem herde vi det rigeligt,
Men oftest manglende vi Dagens Fordring.

At det har ængstet nok dit emme Hjerte.
Felan! fra nu af være det ej saa!
Vi vil ej prøve paa Umuligheder,
Vi vil ej sværme! Jeg ydmyger mig!
Jeg træder i min Dunkelhed tilbage.
Og kan jeg ikke være Kunstner - nu,
Saa vil jeg ganske være Mand og Fader.

Maria.

Du ej er Kunstner? Du, saa blomstrer Kunsten
Ej meer paa denne Jord.

Antonio.

En gode Kone!

Du elsker mig.

Maria.

Ej jeg erkender dig.

Antonio

(tager sit Billede og sammenligner det med hende).

Du smiler sødt, uskyldigt. Værder du
Hvor sammensagt det Honningansigt leer?

Maria.

Antonio!

Antonio.

Du seer jeg Feilen! At,
Hvi havde jeg mig ej en ærlig Ven,

Som tidligere kunde sagt mig det?
Jeg føler Kraften i mig til det Bedre!

Maria.

Min Gud! hvad er der skeet?

Antonio.

(betragter vemodig sit Billed).

Mig synes dog

Det skæfles Billed ejer Noget; noget
Der ikke ganske vække kan Foragt.
Ej Farven blot; ej Penslens Færdighed;
Ej blot det friske Spil af Lys og Skygge;
Meer; noget Underligt, Høitideligt!

Maria.

Hvad er der skeet? Antonio sig mig det.

Antonio (efter en Pause).

Han skal gientage det endnu engang! --
To gange fordøed han det ud; men Demmen
Maa endnu kæftes tredje, sidste Gang! --
Saa vil jeg male Potter!

Maria.

Hvo har været

Her?

Antonio.

Miser Angelo Buonarroti!

Maria.

Og han? Han sagde?

Antonio.

Stille, fiære Barn!

Vi vente vil den tredie Kiendelse.

End kan jeg ikke rive mig saa rolig

Fra denne skionne høie Verden løs.

Endnu engang -- Saa vil jeg male Potter!

Tredie Handling.

Antonio (allene ved sit Billed).

Nu skal det overdrages kun med Firnis.
Et alt for giennemsigtigt Glor. D kunde
Jeg reent unddrage det fra Mængdens Pine!
Hvi tvinger Nøden mig at sælge det?
Thi er det ej Bedrag, at tage sig
En Summe for et slet, mislykket Arbeid?
Men Greven har jo seet det selv, har selv
Budt mig Betalingen derfor. Alt dengang
Har jeg jo sagt ham, at det var for meget.

(Han tager sin Pensel.)

Jeg vil endnu dog her i Græsset male
En Hyazint. Naar Blomme Piger bse,
Bestroer man jo med Blomster deres Grav.
At Haabet var saa slegt - det er ej mere!
Velan! her vil jeg plante det en Blomst;
Den sidste Ære! - Hvordan skal jeg leve,
Naar jeg ej male kan? Er Malningen
Ej saa nødvendig mig som Wandedragnet?
Nu vel! jeg vil den hele lange Uge

For Liv og Børn arbejde; Haandværksarbeid!
 Kun Søndagformiddag - den skal endnu
 Tilhøre mig. (begeistret) Da skal den skønne Fris
 Med sin hufarvede, sin lustige Bue
 Besøge mig end i den aarle Morgen.
 Da vil jeg male, tegne, componere
 Kun for min egen Gyst. Det er jo dog en
 uskyldig Gyst! I Hytten vil jeg hænge
 De smaae bemalte Tavler. Smukke vil det
 Jo Væggen dog. Maria elsker dem;
 Den lille Dreng som hun. Og naar jeg døer,
 Og naar en Pillegrim forvilder sig,
 Og seer de brogede Billeder her i Hytten,
 Vil det dog røre ham. Enhver er ej
 Saa haard som denne Angelo. Da vil
 Han sige: Manden meente det dog ærligt!
 Han elskte med Oprigtighed sin Kunst.

Giulio Romano

(Kommer; han standser i en Afstand, uden at mær-
 kes af Antonio og betragter ham).

Der sidder han, den Musers Yndling. Atter
 Han maler paa et Billede, for atter
 At sætte Verden i Forundring. D

Hvor længes jeg at kende ham, den Store.
 Taalmodighed! I lange Drag jeg nyder
 Min Glæde! - Er jeg vaagen? Har jeg seet det?
 Hvad Giulio? Vil Correggio maa du reise,
 For atter der at see en Rafael?
 O underfuldt! heel underfuldt! heel heelt! -
 Stort bygges Skoler i de store Stæder;
 Af Forster understøttes Glid og Stræben;
 Ungdommen dannes efter gode Mønstre,
 Fra spæde Barndom over Haanden sig:
 Saa viser sig en sielden Veilighed
 At øve ud den rigtig lærte Kunst --
 Og hvad, hvad vorde saa vi Bærlinge?
 Kun Bærlinge! selv gode, sieldne skundom;-
 Men, skal Geniet atter vise sig? --
 Det groer ej i et Drivhuus, kunstig Varme
 Udflækker ej den underkønnede Frugt.
 Det maa derude voxer vildt i Skoven!
 Tilfældig af en Hændelse faaet hen;
 Tilfældig siden modnet ved et Under.
 Og inden vi det veed, og medens vi
 Forstenes i Betragtning af vort Mønster,
 Og mener, at det Ende har med det - ,
 Staaer atter herlig frem en Genius!
 Og vi? vi flue og forundres atter.

O selsomt, at et Nazareth saa ofte
Det Himmelfte frembringer, at saa ofte
Den skønne Vand, som huldt begaver Berden,
Sin Bugge finder i en uffel Krybbe.

(Han nærmer sig Antonio og betragter
hans Arbeid.)

Antonio.

Staa her, du lille blege Hyazint!
Mig dit violblaa Skær betyder Døden.

Giulio

(træder atter umærket tilbage og betragter Antonio)
Han seer saa venlig ud som hvad han maler;
Blid, yndig, fuld af Følelse. Kun Sorgen
I Mandens Miner kiender ej hans Kunst;
Den skønne Colerit, som den saa rigt
Besidder, blomstrer ikke paa hans Kinder.

Antonio.

Der staar igien en fremmed Rejsende.

(De hilse hinanden.)

Giulio.

Min fiære Herre! tilgiv, dersom jeg
Forstyrrer Eder; men jeg kan umulig
Forlade dette Sted, før jeg har hilst
Den siældne Kunstner, som er Stedets Pryd.

Antonio.

Af gode Gud! da lærer I kun her
At kende en bedrøvet, mødøs Mand.

Giulio.

Umuligt! Skulde atter her en Sol
Kun varme Andre, uden Varme selv?

Antonio.

Min bedste Herre! I er mild og venlig,
I kan ej ville krænke mig; dog krænktes
Jeg uden Eders Villie. Sol! Ha vidste
I ret hvor dunkel denne Afsgrund er -
(Han lægger Haanden paa sit Bryst).

Den mindste Stjerne klarer ej min Nat.

Giulio.

En Glorie stråler klar af Eders Nat,
Der herlig, som Udsødeligheds Glorie,
Jert Hoved fransse vil. Hvad er Jert Navn?

Antonio.

Jeg kalder mig Antonio Allegri.

Giulio.

Antonio Allegri da Correggio! -
Hvor kan endnu det Navn mig klinge fremmed,
Som snart hver Tunge taler smidigt ud?
Jeg seet har Eders Nat, Antonio!

J Kirken hiffet. Hvad J vilde vise,
Det har J viift: et Underværk. Sgiennem
Jordlivets mørke Nat udstraaler Lyset
Og glæder Hyrderne. Een af de Hyrder
Er jeg! Jeg fkaar forfærdet end for Eder;
Begriber ej det Under, som jeg ffuer;
Med Haanden over Miet, tvivlende
Om hvad jeg feer ej er et Blindvær? kun?

Antonio.

Al, alt for meget er det kun et Blindværk.
J er en ædel Mand, J elfter Kunften.
Men - o fortrøb ej paa hvad jeg maa fige;
J fiender den ej bedre end jeg selv.

Giulio.

Mefter Antonio! jeg forftaaer Jer ej.

Antonio.

Jeg har i lang Tid ej forftaaet mig selv.

Giulio.

J Alt er J mig ubegribelig:
Hvor J er modnet faa paa egen Haand;
Hvor J kan end reent være ffult for Verden;
Hvor J kan tvivle om Tert eget Værd!

Antonio (som for at prøve ham).
Hvad figer J nu her om dette Villed?

Giulio.

Formaaer et Ord at tolke hvad jeg føler?
Skald jeg sige skønt, hvad har jeg sagt?
Dert Billed er guddommeligt! Som jeg
Betragter det, opvaagner i mit Hierte
Vel tusend Følelser, som forhen slumred.
Det er, deri bestaaer Geniets Virkning!
Her stod den rafaeliske Madonna
Allene som Guds Moder for mit Die;
Kun saadan kunde jeg mig tænke hende.
Her er hun ganske, ganske anderledes,
Dog end Maria. Meer den hulde Dvinde,
Den glade Moder, end en Himmelbrenning.
Rafael havet har det Jordiske
Til Himmelen. I løkker Himlen ned,
At den forbinder sig med Jordelivet.

Antonio

(betragter ham et Dieblis med glad Forundring,
men siger derpaa nedslaaet og mistænkelig).
Og seer I ingen Feil i dette Billed?

Giulio.

Hvad Feil? Hvor der fremvirket er saa meget,
Der feiler intet. Hvo vil klage over,
At Overflødighed end ej er Alt?

Antonio.

Og hvad, hvad er der ej?

Giulio.

Hvad dette Billed

Gjør til et Mesterstykke, det er der.

Det lever, aander i et Guddoms Liv,

Er fundet op med Siæl med dyb Forstand,

Udført med Flid, med Følelse, med Varme,

Hvad kan jeg ønske meer?

Antonio.

Nu har I roest det,

Nu siig mig hvad der feiler.

Giulio.

Eders Kand

Har aldrig feilet. Selv hvor Kunsten svigted,

Hvor flygtigt sig Hufommelsen forvirred,

Har I ved Kraft, Fremstilling, Livlighed,

Idee, bibragt selv Eders Feil en Ynde,

Som hører, troer man, dette Billed til.

Selv deri har med Rafael I Lighed.

Antonio.

Siig mig, min Herre! hvor har Kunsten feilet?

I veed ej hvor I gjør mig lykkelig,

I det I viser Feilen mig.

Giulio.

Jh nu,

Den blotte Tegner kunde have Gæet
Og Andet vel at sige mod Tert Billed.

Antonio.

Som for Exempel?

Giulio (bækkeden).

Denne Arms Forkortning
Er neppe ganske rigtig. Drengens Been
Mig synes ogsaa alt for barndomsfyldigt
At mangle Omrids. I har Godhed for
Det blidt Afrundede, og deraf er det,
At I undgaaer det Strængtbestemte, Ege.

Antonio.

End eet, saa aander jeg igien, min Herre!
Hvorledes finder I Madonnas Smil?
Og Barnets?

Giulio.

Egent! Egent, o men siont.

Antonio.

Ej væmmeligt? Ej ækkelt? Honningsødt?

Giulio.

Saaledes tænker jeg mig Engle smile.

Antonio (naiv).

Åh Gud! jeg tænkte mig dem ligesaa!

Giulio (smilende).

Dg sørger nu, fordi det blev saa skönt?

Antonio.

Dg sørger nu, fordi jeg reent bedrog mig.

Giulio.

Nu er I atter gaadefulde!

Antonio.

Min Herre!

I har mig talt ud af mit eget Hierte.

Det trøster mig, at der foruden mig

End findes Menneskter, og siældne, gode,

Som -- scilde kan med mig, paa samme Blis.

Hvad meer mig undrer, er den rette Dom,

Som I har fældet over mine Feil.

Der har I ret; I taler det kun mildt

Dg skaaansomt ud. Dg visselig, Jer Tale

Saa indsigtsfuld og sindrig, maatte glæde

Mig overordentlig, hvis ej jeg vidste -

[Desværre veed jeg det kun siden kort Tid]

At daarlig er min Daad og uden Bærd.

Giulio.

Dg hvo har sagt Jer det?

Antonio.

Den største Kunstner

I vor Tid, og maaskee til alle Tider.

Giulio.

Ha - Mikel Angelo?

Antonio.

I nævner ham.

Giulio.

Det er ham ligt! Det brudte Bognhiul løber
Ham endnu vildt omkring i Hovedet.

Antonio.

Jeg har uvidende letfindig først
Fornærmet ham. Den Mand, som boer derhenne,
Et selsomt Menneſke, som hader mig,
Kam til mig før, fortalte mig: den Herre,
Som sad og drak ved Bordet, var en Farver,
En ubehøvlet Svend, fornærmelig,
Som dømte raſt om Alt, og viſte Intet.
Saaledes har jeg viſtnok ej modtaget
Ham med den Agtelse, ſom han fortjener.
Han kom og talde ſpottende til mig,
Jeg gav tilbage ham i Spot mit Svar.
Da blev han opbragt, faldte mig en Fuſker;
Om ogſaa Farven lued for min Sands.

Jeg vilde aldrig have mig til Storhed,
Til Mandens Skienhed.

Giulio (opbragt).

Deri har han Ret.
J vil ej giøre det; J har alt gjort det.
Høit over det Sixtiniske Kapel!

Antonio

(med en vaerende Haandbevægelse).
Af, kære Ven!

Giulio.

(som fer, og med Selvfølelse).

J troer jeg taler som
Den Blinde her om Farven? men J feiler.
Er jeg ej Michael, ej Angelo,
Jeg er et Menneſke, en Mand, en Romer;
Om ej en Cæſar, dog en Julius!
Mig har man ogsaa lært hvad Malen er.
Den store Rafaël Santio var min Meſter,
Hans høie Mand end hviler over mig.
Jeg har et Ord at blande med i Pauſet!

Antonio (beſtjrtet).

O Himmel! J er Giulio Romano?

Giulio.

Det er jeg.

Antonio.

Er Giulio Romano?

Den store Maler? Rafael Santios Yndling?

Giulio.

Det var jeg.

Antonio.

Og I siger, jeg er Maler?

Giulio.

Jeg siger Eder: Siden Rafael døde

Er i Italien ej større Maler

End I: Anton Allegri da Correggio.

Antonio (sætter sig).

Lillad, min Herre! thi mit Hoved svimler.

Det har jeg aldrig end oplevet; jeg

Begriber ej, hvor jeg det overlever.

Mit hele Liv flød hen til denne Time,

Som en i Skyggen ukendt lille Væk.

Jeg troede ej at være noget Stort,

Ej heller at jeg var et ganske Lille.

Kun stolende paa Lykken, paa min Musa,

Sad jeg og malte - og det lyftes mig.

Nu maa jeg paa den samme Dag opleve:

At To, de største Mestere, nærme sig

Min Hytte. Een nedkøber mig i Støvet,

Den anden hæver mig til Skyerne.

Hvad skal jeg tænke? Gud er det en Drøm?

Giulio.

Og naar den Anden siger nu det Samme
Som jeg, hvad saa?

Antonio.

Hvad? Mikel Angelo
Han skulde, troer I?

Giulio.

Det er just hans Bane,
At gjøre det, som Ingen troer. Den Ildbaand
Er meer Titan end Gud; og derfor er
Hans Storhed, som den ældste Kæmpeverdens.
Mildheden mangler ham; den yngre Amor
Indtager ham ej strax i enkelte
Gienstande; men den gamle Gros fatter
I ham det Hele, med en vældig Elskov;
Ej et bevinget Barn, en kraftig Ungling,
Med Marv og Molekraft. Jeg træffer ham!
Vær rolig! Jeg forstaaer at leve med ham.
Titanen har et menneskeligt Hjerte;
Som Kronos avler han uhyre Børn;
Dog raser ej i ham Fortæringslysten.
Langt meer - han river Lyset, som Prometheus,
Fra Himlen, for at livne mangen Jordklump.

Og Eders Bærker, min Antonio,
Så han beundre, naar sig Stormen lægger.
Så ind i Eders Huus, jeg ser ham komme.
Antonio.

Hvad skal jeg tænke her, hvad skal jeg troe?
(Han gaaer ind).

Nifel (kommer).

Nu kan vi reise.

Giulio.

Endnu ej, desværre!

Et større Begnhiul er nu atter brudt,
Som vi maa have ret istand igien,
Før vi gaae videre.

Nifel.

Hvad skal det sige?

Giulio.

Nu, Kiære, hvad det er. I mindes vel
Den herlige Vandmølle hisset nede
Bed Floden; ganske paa en egen Maade
Nybygget? Hvis jeg ikke feiler, har
I Florens I selv bedret paa Modellen.

Nifel.

Et prægtigt Bærk!

Giulio.

Nu hør, og ærgre Jer:

En fornem Herre kleder sig; maa just
Opholde sig ved Møllen, som vi her.
Her Tidsfordriv lær han sig vise den.
Men Mølleren, ej underdanig nok,
Strax bringer Adelsblodet ham i Raag.
Han drager ud sit Sværd, og hugger ind
I Bæret, just hvor Mestrens floge Haand
Med fielden Kunst forbandt det Vigtigste.
Saa stiger han til Hest og rider bort.
Nu Møllen staaer, og Manden er fortviolet.

Nifel.

Nu, vi maae hjælpe Mølleren igien.
Jeg lader mig den ene Kiørehest
Strax sadle, rider ned; det gjør jeg snart
Istand. Gid kun jeg kunde træffe Knægten!
Jeg skulde stække ham hans Hovmodsvinge.

Giulio.

O det var skönt, isald I kunde stække
Lidt Overmodets altfor stolte Vinge.

Nifel.

Hvad mener I?

Giulio.

J elsker Digtetkunsten,
Har selv Sonetter giert, og mangt et Vers.
Tilgiv, at jeg paa en forblemmet Maade
Har talt med Guder; thi den nøgne Sandhed
Er fast for fleem.

Mikel.

Jeg holder af det Nøgne.
Kun Klædebennet skjuler Skønheden.
Kom rent herud dermed, om jeg maa bede.

Giulio.

Nu Mester! I behøver kun at tage
En større Maalestok for Alt, saa har I
Alt Sandheden. Den fældne Rolle tyder
Paa Menneskets Natur, den Adelskolte
Paa Kunstnerskolthed; Sværdet er et Ord;
Det vilde Rolleslag, - et Stik i Hjertet.

Mikel (forstaaer ham).

Ha ha!

Giulio (undseelig, dog medig).

Vi har ej altsaa nødig, seer I,
At sadle Rorehesten. Hjælpe kan I
Selv uden det; ja tugte hvis I vil.
Den Skyldige kan ej undgaae Jer Hævn.

Mikel (stolt og kold).

Det klæder Eder godt til mig at tale
I dette Sprog.

Giulio (varm).

O Buonaroti! I

Har tvunget mig dertil. Troer I jeg har
Forglemmt den Agtelse, som Eders Mand,
Som Eders Mesterskab jeg skylder? Agt
For Mesterskab, for Kantens, tvinger mig
Just til at tale saa. Thi ikke elsker
Jeg enkelt Mesterskab, og enkelt Mand;
Men hver, som herlig til det høie Maal
Af Himmelen begejstret virker med os;
Hvor pragtfuld end og bly den viser sig;
Vil vidende, at dette skønne Livstræ,
Som Genius vi kalde, vører bedre
I den forladte, nøgne Klipperist,
End i den giødede, for fede Dal.

Mikel.

I taler smukt, I burde være Præst!

Giulio.

Jeg veed, hvad I vil sige mig dermed,
Men harmes ej. I mener Kunstneren
Som Helten, skal ej tale, han skal handle?

Der har I atter Ret. Ej heller har
 Jeg nødig her at sige Buonaroti
 Hver tit jeg med Genrykkelse beundred
 Hans himmelfte Instinct, hans stumme Bilsdom.
 Dog er ej Mennesket blot Helt og Kunstner,
 Men Menneske! Stønt at udvikle, Ben,
 Sin Menneskelighed, er ogsaa Kunst.
 Foragt ej Talén! Ogsaa Bien bygger
 Sin Celle sig, og Bæveren sin Hytte,
 Og Løven fører Krig mod Tigeren.
 Paa Mandens Læbe vaagnede først Sproget.
 I Ordet speiler sig hans Inderste
 Meer tydeligt, end selv i Handlingen,
 Der tit har en forviklet ufri Grund. -
 I er en daadfuld og en kraftig Mand;
 See, det erkender jeg! Saa vær retfærdig,
 Og spot mig ej, hvis den Forstandige
 Sindige Mand I truffen har I mig,
 Ej heller ganske uden Gudsdomsgaven!
 Jeg ønsker ingen skionne Taler her.
 Kun Eders Daad har løst mit Tungebaand,
 Kun Eders Daad kan binde det igien.

Mifel.

Hvad vil I?

Giulio.

Buonaroti! See I har
Foragtet denne værdige Maler; kaldt ham
En Fustter. Er det sandt? Er han en Fustter?

Nikol.

Hvad Diæblen bryder det mig hvad han er.

Giulio.

Saa bryder I Jer ej om Kunsten-meer?

Nikol.

Lad Hvermand sørge for sig selv! Saadan
Gjør jeg, og dermed Basta! Det bekymrer
Mig ikke, hvad Andre sige kan om mig.
Er han ej Fustter, er det godt for ham.
Han er en uforskammet Knægt, det ved jeg.

Giulio.

Han er en venlig, en elskværdig Mand.
Giestgiveren, hans Fiende, har forført ham,
Har sagt ham, at I var en overmodig
Uvoren Svend, en Farver, ubehøvlet;
Som dømte rask om Alt, og vidste Intet.
Han vilde hidse Eder paa Antonio;
Han hader ham.

Nikol.

Det har den Udsel sagt?

Giulio.

Nu seer I at Antonio er uskyldig!

Han har ej kiendt Ter.

Nikol.

Selv mod Ubekiendte.

Man artig være skal.

Giulio.

Og var I det?

Nikol (tær).

Giulio.

Endnu et Ord, saa vil jeg ogsaa tie.

Hvad, Buonaceti, vi i Dag har seet;

Her, reent urentet, maa - der kan ej andet -

Os begge falde ganske med Fornøring.

I er ej nogen stærblind Gubbe, som

Forslæder at skjære smukke Ting i Træ

Meint uden Die for hvad andre virker.

I Eders Hand er Kunsten Videnskab.

Fert Parpe Bisk igiennemtrænger den.

Saa veed I og, saavel som jeg, og bedre,

Hvad denne By besidder for en Kunstner.

I Wartens Gal har I seet flere Gager

Uf ham: den skønne Deba, Danae.

Oj blot Madonnen veed han smukt at male.

I Parma skal han have malet Giesco
I Kuplen, fuld af Kræft og Poesie.
Gak ind i Kirken gisset! see hans Nat;
Og hvis da ej hans Værd i Oders Dine
Blier helligs Dag - saa vil det aldrig dages.

Mifel.

Jeg har jo sagt ham, at han har Talent.

Ciullo.

Talent! Et fattigt Ord! En Halvbeskilling,
Som man til hver en Bøttel pleier kaste.
Beviser dette Billede sin Talent?

Mifel.

Det er jo fuldt af Feil.

Ciullo.

Feil har det, ja,
Ferd i det er et menneffeligt Værk?
Hvad har ej Feil? I har vel aldrig feilet?
Troer I at Intet mangler Eder? Udgiv
Den blotte Tegning Malerkunsten? Hvad
Er Tegningen? blot Nødhjælp! Unatur!
Der gives ingen Linier; vi kalde
Det Linier, hvor Støffet hører op.
Selv Stoffets Efterligning: Farven, Livet
Af Lys og Skygge, det er Malerie!

Skønheden, Tanken og Forbindelsen,
Det er Genie; og mangler dette her?

Mikael.

Hvor er den store Stil?

Giulio.

Hvad kalder I

Den store Stil? Er ej den dybe Sandhed,
Den høie Skønhed stor? At Legemestorhed
Kan være flestør, det viser I;

Dog bruger Sielstørhed ej Udstrækning
I Rum og Lemmebygning til sin Styrke.

Der aander herlig Kraft, høi Driftighed
Og stædant Mod, i alt det som I virker;

Dog Mennesket er Menneske, ej Gud.

Som saadan sommer sig ham barnligt Sind,

Enfoldig Ydmøghed - og jeg tilstaaer det:

Med alt det, at Jert vælbige Exempel

[Vel ogsaa egen Drift, Tilbøilighed]

Mig, Giulio, den ringere Planet,

Drev fra min blide, rafaeiske Bane

Lidt ogsaa ud i det Ubændige; --

Saa er og bliver mig dog Hietets Godhed

[Der ogsaa viser sig i hellig Kunst]

Det Klarreste i Kunsten, som i Livet;

Og hvor jeg ser den, aabenbarer sig
 Samvittighedens Engel mig, og viser
 Mig Veien til mit Hiem med Elieftanglen.

Mikel (med undertrykt Bevægelse).

Jeg føler altsaa ej?

Giulio.

Jo, i det Hele,

Det Store. Selv den milde Følelse
 Ser griber oftere, end selv I troer.
 Skönt sidder i San Pietro Jesu Moder,
 Med hellig, inderlig Medlidenhed,
 Endskjændt af Steen, med Liget af sin Søn;
 I menneskelig, dybtfølt Ydmyghed
 Modtager Eders Adam Aand og Liv
 Af den almægtige Slavers Finger, i
 Hiint hellige Sixtinske Capel.
 Ved Gud, der lever, blomstrer intet i
 Et Menneske, som leved' ej og blomstred'
 Til sin Tid og i Eder. Men Jert Væsen
 Er haardt. Det rivende, uflebbe Ydre
 Er en antik, en ædel Rust, hvorunder
 Metallet glindser i sin hele Skønhed.
 Tilgiv, hvis jeg med mine Taler har
 Fornærmet Eder! thi jeg føler, hvad

Seg siger Eder, ved I bedre selv.
Seg har kun sagt det, for i Hast at vende
Det haarde Uveir, at den arme Mand
Ej længer sig skal græmme. Eders Ord
Har pludselig berøvet ham sin Tillid,
Sin Munterhed; et Ord af Jer formaaer
At give ham dem pludselig tilbage.

Misel (i Tanker).

hm!

Battista (kommer).

Mine Herrer! Begnen er alt færdig.
Befale De at man skal spænde for?

Misel.

Min Giulio! vil I vel besørge det?
Seg har et Ord i Genselvskab at tale
Med denne Dannemand.

Giulio.

Heel vel.

(Han gaaer.)

Misel.

Hvad har

Den Herre sagt om mig til Maleren?

Hæ?

Battista.

Bedste Herre! hvad har jeg da sagt?

Nifel.

At jeg en Farver var, har Herren sagt;
En overmodig, ubehøvlet Evend.

Battista (staaer sig for Brystet).

Saa maa den evige Retfærdighed
Mig evig straffe, hvis -

Nifel

Hold han sin Mund!

Den evige Retfærdighed bekymrer
Sig ej om sig en Ueling, som han er.
Tag han iagt sig for den timelige
Retfærdighed; naar man er mod'n til Galgen,
Saa blier man hængt. Forstaaer han Belf?

Battista.

Min Herre

Er . .

Nifel.

Farver! og en Farver i det Grove.

(Ha tager sin Pibst af Bordet)

Det er grovt at farve bruges grove Pensler.
Hvad synes Herren om, ifald jeg farved
Ham Ryggen carmoisin?

Battista.

Gud staa mig bi!

Nifel.

So vift! det gær han strax! - Hans Uffelhed,
Hans Nederdrægtighed, den flaaer ham bi.
Jeg vil ej smitte mine Hænder paa ham.
Dog var det bedst, ifald han i Hast
Rekommenderte sig; thi Duffeqvisten
Gær i min Haand, den vipper mægtigt, seer han!
Har megen Lyft at komme skjulte Rulder
I Hast paa Spor, paa Herrens fede Ryg.

Battista.

Ne Excellenz! det er en Misforftand.
(Han forlæder sig hurtig bort.)

Nifel.

Ja løb du kun! Har ej den Niding faft
Opbragt mig? - Ha, nu kan jeg forftaa
Hvi Maleren, den flakkels Dævel her . .

(Han gaaer langfomt hen og fætter sig
for Billedet.)

Sligt maa man fee med Holighed, i Mag.
Man kan mig vife, hvad man vil, i Tummel
Og Stoi -- Ej op for Dret fliger blot
Mig Blodet, op for Diet med. Selv denne
Belærende Snaaken irriterer mig.
Hvad jeg ſkal tænke kan jeg ſelv opfinde!

Den Giulio Roman! - som om jeg ikke -
Du! - folte han det ikke selv? - -

(Seer paa Billedet.)

For Pokker!

Det Billed er godt malt. Det kalder jeg
Et Malerie. - - Og hvor det er poetisk!
Det Træ, der, Blomsterne, Baggrundens Landskab!
En smagsfuld Klædedragt! Og dette Gienfæin!
En deilig Qvinde, ja ved Gud, det er hun!
Giovanni allerfærest! I Jesubarnet
En Engel. Ha, per Bacco! det er Farve! -
Og jeg! da Paven tvang mig til at male!
Da jeg de florentinske Karle ud
Af Templet drev, som Duekammerere;
Og satte selv mig paa Stælladset; samlede
Halvandet Kar i Blinde; blev saa vred,
At nær jeg havde Paven dræbt, med den
Nedstødte Spand, da alt for tidlig ind
Han i mit Værksted traadte, med sit Bæste! -
Det veed jeg: jeg er egentlig ej Maler.
En Billedhugger er jeg! Hvad af Bildning
Man bruge kan i Malningen, det har jeg.
I Tegning, i Opfindelse er ingen
Mig liig. - Men ned i Farvepotten veed

Jeg ikke ret at byppe, det er afgjort!
Og det veed denne Mand, det maa man sige.

Giovanni

(Kommer ud, da han seer den Fremmede
staaer han stille).

Mifel.

Du Ville! Hør engang!

(Giovanni kommer)

Et artig Barn!

Det er ej bange for et fremmed Ansigt;
Er ej forvendt. Kom hid, min lille Dreng!
(Giovanni nærmer sig.)

Mifel.

Men seer jeg ret? Ej det er jo Giovanni
I Stykket her!

Giovanni.

Sa vist! jeg er Giovanni,
Min Fader har mig malet af.

Mifel.

Du er

Antonios Søn?

Giovanni.

Sa! Og min Moer Maria
Er ogsaa der.

Nikol.

Hvor?

Giovanni.

Th der sidder hun.

Nikol.

Ha ha!

Giovanni (peger paa Billedet).

Det er det heilige Barn Jesus,
Men ham har vi ej selv i Huset.

Nikol.

Ikke?

Hvor er da han monstro?

Giovanni (med Fingeren i Beiret).

Han er i Himlen.

Nikol.

Deroppe?

Giovanni.

Ja, der sidder han i Skyen
So med de andre smukke Englebørn.

Nikol.

Hvad gjør de der?

Giovanni.

De lege med hinanden.

Nifel (kysler ham).

Du søde Unge! Sæt dig paa mit Stød,
Her paa mit Kæ!

Giovanni.

Ja, jeg vil ride paa
Dit Kæ; du er min Hest. Nu vil jeg ride
Paa dig til Parma.

Nifel.

Godt! Men jeg maa løfte
Dig op; Stigheiler har vi ingen af.

Giovanni.

Dem har endnu ej Smedden giort os færdig.

Nifel.

Forstaaer sig!

Giovanni (rider).

Hop sa sa! Bliv ved, blev ved!
Du maa bestandig lade Hesten ride.

Nifel.

Nu er vi kommen da til Parma alt.

Giovanni.

O nei! vi er jo kun den halve Wei.

Nifel.

Da stiger Ryttren af, gaaer i et Værtshuus
Og spiser noget.

Giovanni.

Ja, og spiser noget.

Nikol (tager i Lommen).

Giovanni.

Hvad har du i din Lomme ?

Nikol (flaaer ham over Fingeren).

Giv kun Tid !

(Uffindes.)

Jeg tog dem med til Mester Martins Børn,

Dog de maae bide; og desuden kan

Jeg kjøbe nogle nye i Modena.

(Han tager et Kræmmerhuus frem.)

Jeg veed ej om du er for brændte Mandler ?

Giovanni (griber efter dem).

Jo, brændte Mandler er jeg meget for.

Nikol.

Taalmodighed ! Siig om de smage dig ?

Giovanni.

De smage mig.

Nikol (giver ham Kræmmerhuset.)

Gaa smag !

(Giovanni spiser.)

Nikol.

Men paa mit Skød

Skal du fortære dem.

Giovanni (undviger ham).

Nci, i et Værtshuus

Maa jeg fortære dem, mens Hesten føres.

Nikel.

Dg faaer lidt Havre. Faaer jeg ingen Havre?

Giovanni.

Rom Hest! der har du Havre.

(Stikker ham en Mandel i Munden)

Nikel (griber ham).

Hvad, dit Skarn?

Du kalder mig en Hest? Nu, der er Guds Straf!

Jeg kaldte jo din Fader for en Gaster;

Dg ved de evige Muser i Olymp!

Det er han ikke meer, end jeg er Hest.

Maria (kommer).

Giovanni.

Der er min Moder med.

Nikel.

Det er din Moder? -

En deilig Kvinde! liig sin hellige Navne.

(Han sætter Drengen ned og staaer op).

Giovanni.

Moder! der er en fremmed Mand; han har

Forært mig brændte Mandler; See!

Mikel.

Madonna!

Kan jeg vel vente mig Tilgivelse?

Maria.

Min ædle Herre! Tak for Eders Godhed.

(Til Barnet.)

Har du alt takket Herren?

Giovanni.

Tak, du Herre!

Maria.

Hurtige! hvad? Dutter du en Fremmed?

Mikel.

Ne lad ham det, Madonna! tag Jer vare
For at fordærve med vor Tids Forkeertthed
Den rene paradisiske Natur.

Maria.

J elsker Smaa?

Mikel.

Sa, thi de er saa Store.
Her boer J?

Maria.

Sa! der ser J vores Hytte.

Mikel.

Antonio, Maleren er Eders Mand?

Maria.

Sa, kiære Herre.

Mikæl.

Er han saa elskværdig

I Livet, som i sine Billeder,

Saa maa I leve velskøiet med ham.

Maria.

Min Herre! Kunsten er et falsket Gienfald

På den forborgne Sol.

Mikæl.

I Sandhed?

Maria.

Tro mig!

Mikæl.

I lader ikke til at være munter.

En vakker dristig Mand, en deilig Kone,

Et artigt Barn; -- der staaer et Paradis

På huslig Lykke jo alt færdigt for os.

Maria.

Dg dog, dog mangler endnu Det til Lykken.

Mikæl.

Dg hvilket?

Maria.

Lykken.

Mikæl.

Er Genie og Skjønhed
Ej store Gaver alt af Fru Fortuna?

Maria.

Åh, Ormen nager stilt i mangel Blomst.
Min Mand har været syg, er let at ryste,
Hvert Indtryk virker stærkt paa ham; endnu
Idag har her han haft en heftig Corg.

Mikæl.

Jeg ved det vel, at Mikæl Angelo
Har været der og taget ham lidt skræk.

Maria.

Han har særdeles frænklet ham.

Mikæl.

Maaskee

Har han sagt Sandheten. Nu, Angelo
Har sagt ham, han var ej en sielden Maler.
Hvem ved? Maaskee har han dog Ret. Han maa
Forstaae det vel. Hvad fiende vi dertil?

Maria.

Dg kom fra Himlen selv en Angelo,
Dg sagde det, saa troede jeg ham ej.

Mikæl.

Ei ei! er I saa vis i Eders Sag?

Maria.

Det Højeste, det Viffeste jeg vzed,
Er at jeg elsker min Antonio,
Fra ham kan ikke stilles hvad han virker;
Saa elsker jeg med ham, hans skionne Kunst.

Mikel.

Og det er nok? I elsker blindt hen; uden
At kiende, uden at udgrunde det?

Maria.

Erkiende, grunde ud, maa Manden giøre
Saavidt han kan. Dog maa vel ogsaa han
Med os til Følelsen sin Tilflugt tage.

Mikel.

Brava Madonna! I er efter min Smag.
Tilgiv, hvis lidet jeg har fristet Jer;
Saadan maae Qvinder tænke. - Hvad nu ellers
Den Mikel Angelo angaaer: det er
En viid Krabat; det kan vel ikke nægtes;
Dog tro mig: han er og et ærligt Skind!
Sit er hans Ord Cyclopens Arm i Dybet,
Naar Jiden brænder altfor stærk. Dog kan
Han ogsaa være rolig; og da træffer
Og føler han for lang Tid; som Kamelen
Der kommer Kilden, for i Leden Drk

At have Forraad siten. En Vulkan
 Indgyder Frygt, men yder ogsaa Frugt.
 Knap har den bruset ud, saa bygger Skarer
 Af Mennesker paa den; vel trives Edden;
 Den vorder mere tiærnesuld og riig.
 Med Blomster og med Ruse frandses Svælget,
 Og Alting aander i et Glædesliv.

Maria.

Det vil jeg gierne tro.

Mikæl.

Den første Emaating

Er ofte Marslag til en fler Bedrift.
 Vel føder ofte Bierget kun en Muns,
 Dog tro I mig: Muns føder ogsaa Bierge.
 Saa lad det altsaa ej forundre Eder,
 Ifald den dumme Vogners plumpe Bist
 Har Angelo lagt ud med Eders Mand. -
 Det ene Ord jo giver let det Andet.
 Ej Ellev blot, selv Hestighed og Brede
 Har omkring Dinene sit dunkle Klæde.

Maria.

I taler meget blidt og klogt min Herre!

Mikæl.

Nu, seer I, Buenavoti sendte mig
 [Jeg er hans Ven] at sige Eder dette.

Dg til et Tegn paa at han ærer Anton,
Gav han ham denne Ring, og beder ham
(han tager Eignetringen af sin Finger og
giver hende)

At bære Ringen, som et Venſkabsstegn.
Personlig vil de ſees vel ſnart igien;
Saa ſkal Antonio mere flact erfare,
Om Buonarroti har ham flær i Hættet,
Dg om han virker noget til hans Held.

(Han gaaer).

Antonio.

(ſom er ſemmet ud i Døren, og har holdt ſig
tilbage under Mikel Angelos ſidſte Ord, iler
ud imod Maria, da han ſeer hende ene).

Maria! beſte Varn, hvad har han ſagt?

Maria.

Den Fremmede?

Antonio.

Han, Mikel Angelo.

Maria.

Antonio, hvad ſiger du? Umuligt!

Det var han ſelv?

Antonio.

Sa! ja! han ſelv, han ſelv.

Der gives kun een Elig i hele Verden.

Maria (henrykt.)

O, sielsbne Lykke! Glæd dig, min Antonio!
Han legte med vort Barn; han talde til mig
Med venlig Godhed. Denne skønne Ring
Gav han til dig; han katter, elsker dig,
Den Edle, han vil sørge for vor Lykke.

Antonio.

Maria! er det muligt? Giulio
Romano havde Ret.

Maria.

Han elsker dig.

Antonio.

Og denne Ring? -- O, Himmel! kom Maria!
Han har kun bøiet mig i Støvet, for
At hæve mig desmere saligt atter.
O! Gud! kan, kan jeg troe det? kan jeg troe det?
O! følg mig, jeg vil takke ham, vil græde,
Omfavne vil jeg ham, og være salig.

Maria.

Nu har han Ret, den store Buonaroti,
Nu blomstrer os et paradisiisk Liv.

(De gaae).

Battista.

(Kommer frem, seer efter dem, og siger efter en
Pause)

Jeg Paradiset gjøre vil fuldkomment:

Til Paradiset ved I hører Slangen!

(Han gaaer).

Fjerde Handling.

(Stor Billedsal i Parma).

Ottavio. Battista med Regnskabsbøger.

Ottavio.

Jeg er tilfreds, alting er i sin Orden.

Battista.

Jeg fik et Brev nu nylig fra min Son.
Han skriver mig fra Florens; han maaſkee
Endnu i Aften være her i Parma.

Ottavio.

Net vel! Hvad jeg har sagt om Nicolo
Er Hemmelighed. Sige mig vel dermed!

Battista.

Jeg kan ved Gud ej nok forundre mig:
En Røver fra de Appeninſke Bjerge,
Som vover ſig i naadig Herres Brød,
For ubemærkt at ſpeide Leiligheden!

Ottavio.

Jeg ved det, det er ikke første Gang,
De Bagabonder drive deres Spil

I Eftoven mellem Reggio og Parma,
Dg overalt hvor der er Haab om Rov.
Dog vær du rolig. Han er alt i Fællen.
De Andre løffe vi der ogsaa snart.

Battista.

Hvad dog man maa opleve? hvilke Folk
Der gives her i Verden!

Ottavio.

Nej om dette.

Tæll mig om hvad der er mig mere vigtigt:
Troer du, Antonio kommer end i Dag?

Battista.

Han er paa Veien alt, vi fee ham snart.

Ottavio.

O, min Maria! var du ogsaa med!

Battista.

Hun kommer sikkert Crellenza! hvor
Man Venter seer, der flyver Duen ind.
Mig synes kun betænkeligt i Sagen, --
Hvis naadig Herre mig tillader at --

Ottavio.

Hvad mener du?

Battista.

Nej, Eders Raade staaer
Paa Springet til at gifte sig om kort Tid,

Fra Florens vil den skønne Coelestina
So med sin Fader Ricordano snart
Besøge Jer. Hvor vil det gaa?

Ottavio.

Var rolig!

Den skønne Coelestina er saa himmelsk
Som hendes Navn. Endskiødt jeg nu som Christen
Maa ære, elste høit det Himmelske,
Saa er jeg dog et Menneske; som sig
Maa mig det Jordiske jo ogsaa glæde!
Hun straaer — men saa kold som Vintersolen,
Hun er mig altfor høi, for viis, alvorlig.
Jeg tvivler om hun ægter mig; ifald
Det skeer, da gjør hun det af Føielighed
Til hendes Fader kun, som ønsker det;
Vist ej af Kiærlighed til mig.

Battista.

Sh nu!

Det giver sig med Tiden, naadig Herre.

Ottavio.

Kan være, og kan ogsaa ikke være.
Jeg tigger ingen Gæst; dog indtager
Mig hendes Deilighed og hendes Rigdom.
I Florens lever ingen ædel Ungling,
Der ikke holdt det for den første Lykke

At faae den flionne Piges Haand. Jeg onsker
 Mig flig en Kone; det vil smigre mig
 At eje hvad faamange Andre onſke.
 Men ogſaa Hjertets Omhed har ſit Krav;
 Der maa den hſie Coeleſtina ſtaa
 Tilbage for den yndige Maria.

Battista.

Men, Excellenz -- to Kener i et Huus!
 Hvorledes vil det gaae?

Ottavio.

Godt. Coeleſtina

Er ſøermeriſt og ung, miſtænker ej;
 Maria er beſteden, blid og ſtille.
 Hvad mig for Hovedet ſtaar, det er kun det
 At her Antonio ſkal male Koſtet.
 Min Brud forſtaaer ſig meget vel paa Kunſten;
 Hun maler ſelv. Jeg veed kun lidt deraf.
 Jeg arved alle diſſe Sager eſter
 Min Onkel. Nu! det forekommer mig
 Ret ſmukt, ſom anden Pragt; ej meer ei mindre!
 Hvis nu Antonio maler Koſtet ſlet,
 Saa ſtaar jeg i en Maade. Han er dog
 So kun en ubekendt og fattig Maler.
 Det ærgrer mig; jeg vilde gjerne ſeer du!
 I hendes Wine gielde for en Kiender.

Battista.

Ja, det er rigtig nok det Allerværste!
Ehi jammerlig er Karlen, naadig Herre!
Det kan I troe mig paa mit Ord.

Ottavio.

Og hvad
Forstaaer da du deraf? Du hader ham!
Die stille!

Battista.

Nu, vi faaer at see. Men kommer
Han ej igiennem Haven alt?

Ottavio.

I Sandhed?

Battista.

Ja vist! Han staaer og seer paa Blemsterbedet,
Som en Landsstryger, med sin Bylt paa Nakken.
Han lugter til dem. Plus dem om du tør,
Saa skal jeg tale med dig!

Ottavio.

Lad det være.

Jeg træde vil tilside nu, Palladset
Med sine Sale, Møbler, Tienere,
Maa imponere ham; paa flige Folk
Virker den prægtige, den ydre Glænde

Meer end man ſkulde tro. Saa kommer jeg.
Jeg maa endnu forklare mig i Dag.

Battista.

Var det ej bedre ved en Veilighed -- --

Ottavio.

Jeg ſtiæler ej, hvad jeg kan ikke fiøbe.
(han gaaer).

Battista (allene).

Du ſtiæler ej? Saa vil jeg ſtiæle for dig.
Thi hævne maa jeg mig, og hævne blodigt,
Saa ſandt jeg er en ægte Calabreſer.
Skiondt truet blot, har dog alt Pidsſeſlaget
Af Mikæl Angelo med røde Strimer
Paa Ryggen friſſet op mit Had til Brand.
Og før ſig fiøler ej mit hede Blod,
Før den Forræders flyder! --

(han grubler et Øjeblik).

Nicolo

Er Nøver? - Godt! - Han lette ſkal min Byrde!
En Nøver maa jo godt forſtaa at m -- tys!
Jeg er ej Verſemager; vil ej rime!

(han gaaer).

Antonio.

(Kommer med sit Billede paa Ryggen; han sætter det fra sig, og synker ned paa en Stol).

Her er jeg endelig! Hvor jeg er træt.

Det er saa hødt; Veien saa lang; og Solen

Saa brændende. — Her er det friskt og lustigt.

De Store have det dog godt; kan boe

I disse fiøle, høie Steenpalladser.

Som dybtudhulte Klipper standse de

Derude Solens Straaler! Frit sig løfter

Den stolte Hvalving; brede Piller støgge;

I Vestibulen risler felde Bandspring

Og fiøle Luft og Muur Du gode Gud,

Hvem ogsaa kunde boe saaledes! -- Nu!

Det kan jeg snækt. -- Hvor mageligt man stiger

Ud disse brede, svale Marmortrapper!

Antike Buste staar i Nicherne

Og see paa Gen, saa fornemt og saa roligt! --

(Han kaster sit Billede omkring).

Her er en Soel! den maa vist være herlig.

(Han springer op).

Ha -- hvad! hvad seer jeg? fuld af Malerier?

Å! det er Billedsalen! Hellige Moder!

Jeg midt i Templet staar, og vied det ej!

(Han folder sine Hænder).

Her hænge da Italiens Mestres
 Udødelige Værker; og skal hænge
 Som skøntbemalte Skjolde over Graven
 Af døde Helte; Tegn paa deres Daad.
 Almægtige Gud! hvad skal jeg først betragte?
 Sant Skaber, vilde Dyr, Helte, Madonner!
 Mit Die sværmer som en salig Vi
 Paa hundred skønne Blemster. Ak! jeg stuer
 For lutter Skuen intet; føler kun
 Min Kunst, din hellige Nærværelse
 Med Kampkraft at virke. Jeg maa græde!
 Maa knæle ned i mine Ahners Tempel.

(Han knæler, derpaa staaer han op og be-
 trakter Billederne med naiv Glæde).

See der! der hænger strax et deiligt Stykke!
 Dog nei -- det er ej deiligt! -- Alting kan
 Ej heller have lige Værd. -- Hvad seer jeg?
 Nei, det er alt for nydeligt! Nu har
 Jeg aldrig Mage seet: En gammel Kone
 Staaer der og flurer Klædlen i sit Klækkens
 Hift sover hendes Kat; den blonde Dreng
 Udblæser Gæbebobler af en Pibe. --
 Det er endnu mig aldrig faldet ind,

At pige Sager ogsaa kunde males;
 Og her det finner dog saa blankt og net
 I hendes Kiøllen, at det er en Vøst.
 Ja! man maa see det i den hule Haand.
 Hvor herligt Solen fra de grønne Løv
 I Vindvet finner ind i Messingflæden. --
 Hvem har dog malet det? Mon ikke Navnet
 Staaer under der? (læser) "Glamlænder, Ubekiendt"
 Glamlænder? hvad mon det er for en Landsmand?
 Mon Glamlænd ligger mange Mil fra Mailand?
 Deroppe hænge store Stykker: Borde
 Med Blomster; Glas med Vin, og strøllede
 Citroner; Hunde; nydelige Fugle! (springer af Stæde)
 Det er dog altser smukt. Ha! ha! ha! ha!
 Der tæller fire Glærrige Dukater. (læser)
 "Messys!" Det Navn har jeg jo aldrig hørt. -
 Men seer jeg ret? Det er jo Christi Fødsel.
 Ha! ha! det fiender jeg ret godt; det har
 Mester Mantegna her af Staden gjort.
 Hvor herlig gaar Hjulveien ned, derhenne.
 Hvor skönt de hellige tre Konger staae
 For Barnet, og den ædle Himmelbrønning. --
 Der er et andet Stykke, dette liig;

Dog lidt pudseerligt; ret godhiertigt! *Al!*
 See Oxen støder ud igjennem Krybben
 Madonna med sin Bryne; er nysgierig.
 Midt griner Moren. Det er ærligt meent!
 Den Lille griber i den gyldne Kæffe;
 Vil have Vegetoi. (*Læser*) "Alberto Duro."
 Ha ha! det er en Tysker ved jeg. Paa
 Den anden Side Alperne seer man
 Er ogsaa Mennesker; selv Kunstnere! --
 Men Himmel! hvilket herligt Billed der!
 En ung Tyskinde sandelig og dejlig;
 Hvor brænder Diet, leer den lille Mund;
 Hvor smukt den røde Hat dog flæder hende
 Af Hæiel, og de vide Hæielsærmer.
 Af? "Leonard da Vinci." -- Ja, det troer jeg!
 Er det et Under? ha, det er at male!
 Der er endnu en Konge! Han er gjort
 I Leonards Maneer; monstro det er
 Af ham? Maaſtee har han det malet i
 Sin Ungdomstid! (*Læser*) "Af Holbein" Denne Maler
 Er mig aldeles ubekendt. Det er
 En fielden Kunstner, Leonardo lig,
 Dog ej saa fiion og ædel. -- Ser deroppe!
 Ser Gamle kiender jeg. Hvorledes lever

Du vakre Perugino kisset, med
Den grønne Tone, og med Symetrien
Til begge Sider, med Gientagelsen,
Og med den hellige Sebastian?
Du var en siiden Mand; en Smule meer
Opfindelse og havde været ild (læser under et Stykke)
"Johan Bellin" o, hvilken herlig Kunstner!
Der trone de, de Mægtige! der hænger
Et herligt Værk, i Begemsstørrelse,
En ædel Dinding! ha! den hellige Job.
Stort tænkt, og stort sultendt. Ha! det er vist
Af Rafael. (læser) af "Fra Bartholomæo."
Af Gud! den fromme Mund! -- Det gjør ej let
Dig mange andre fromme Munkes efter.
Hvo faaer vel Tid at see det alt igiennem?
Et Silkeforhæng skjuler Salens Baggrund,
Ha! det er uden tvivl det allerbedste.
Det maa jeg see endnu, for Herren kommer.
(Han staaer Forhængen tilside, og opdager
Rafaels hellige Cecilia).
Den hellige Cecilia! - Ja, ja!
Der staaer hun med sit Orgel i sin Haand!
Udspreedt og brudt for hendes Fodder ligger
Verdslige Bøger. O! men Orglet selv

Maa synke taus med Haanden, da fra Himlen
Hun hører Englechoret. Diet stiger!
Ha! hvo har dette gjort? Det er ei Malning,
Nei, det er Digtning! Her sees ikke blot
Den store Kunstner, men den store Mand.
O, det bevæger mig dybt i mit Hjerte!
Her er den høie, hellige Poesi
I Farver klædt. (begeistret) Det vilde ogsaa jeg!
Det stræbte jeg i mine bedste Timer.

Ottavio.

(træder fornem ind i Salen. Antonio spørger
ham imøde, uden at hilse, ganske fordy-
bet i Maleriet).

Hvo har gjort dette Billede?

Ottavio.

(studser, men fatter sig, og siger kold)

Mafael!

Antonio.

(slaaer sig henrykt for Brystet).

Ha! jeg er ogsaa Maler!

Ottavio.

Kære Ven!

Det vidste jeg for nogle Uger siden;
I maae alt have vidst det flere Aar.

Antonio.

Nu, nu veed jeg det først.

Ottavio (affides).

Indbildste Daabe!

Battista havde Ret. (høit) Min kiære Mester
Der Selvtillid, jert Mod fornøier mig.
Det gaaer Der modsat andre Kunstnere,
Som stod tilintetgiort for dette Billed
Og følte dybt i Siælen, de var Intet!

Antonio.

(stedse med Diet paa Billedet).

Ja, det begriber jeg. Hvis fattigdommen
For denne Fylde føler ej sin Alsmagt,
Saa føler den det aldrig.

Ottavio (sagte).

Dette Bæsen

Er reent forvandlet troer jeg. (høit) Derimod
J lader til at føle Eders Styrke.

Antonio.

Ja Herre, ja! her føler jeg mit Liv.
Her føler jeg det at jeg er en Kunstner.
Her stuer jeg mit Hjertes høie Stræben
Og Billedet dybt i mit Underste
Saaledes udtrykt, som jeg ahnte det

I Livets lykkeligste Dieblikke,
 Og som det fælden lyktes mig at danne.
 Mit Sind er blomstrende som Rafæls,
 Min Aand er ej saa stor, og ej saa mægtig.
 Min Pensel er maaskee meer smidig øvet;
 Hans Hjerne fatter meer, er mere stærk.
 Jeg smiler stedse; Rafæel er alvorlig.
 Jeg er henrevet, Rafæel river hen!
 Gud, hvilket Værk! her seer jeg hvad jeg er,
 Her er min Maalestof. Det hæver mig;
 Thi o! jeg føler mig i Himlens Nærhed;
 Men som et Menneſke er Englen nær.
 Og medens høit af Salighed mit Hierte
 Begeistret soulmer, hæier sig mit Hoved
 Verbødigt for den aldrig naadte Storhed.

Ottavio.

J har vel bragt Tert eget Arbeid med?

Antonio (fatter sig).

Der staaer det hist i Krogen, naadig Herre!

Ottavio.

Saa hent mig det. - Ret smukt, ret brødt i Sandhed.
 Den skønne Kone sidder som hun leved.
 Oprigtig talt, hvad jeg kun lider ej,

Er Klædebragten. Hvorfor har I ej
Malt hende saadan som hun gaaer i Livet?
Ved Gud! Maria kan man ej forstaae.

Antonio.

Jeg tænkte her at male en Madonna.

Ottavio.

Og er Maria da ej Eders Donna?

Antonio.

Tilgiv, min Herre! Jeg forstaaer Ier ej.

Ottavio.

Jeg veed det nok. I Kunstnere, I leve
Meer i Indbildningen, end her i Verden.
I elske Lustphantomer, staae i Drømme
Meer, end hvad aander virkelig omkring Ier.
Nu, jeg kan intet have derimod,
Enhver maa følge sin Tilboelighed.
Jeg er ej Kunstner, ej Poet, jeg tager
Til Takke med det Virkelige. Utsaa
Kan vi to leve ret fortræffligt sammen;
Vi overskrider ej hinandens Grændser,
I elsker Idealet - jeg Personen.

Antonio.

Tilgiv mig! jeg forstaaer endnu ej rigtigt -
Hvad meener Eders Raade?

Ottavio.

Kære Anton!

Saa lad os tale aabenhjertigt sammen:
 I er en trofast Mand; forstaaer Ier ej
 Paa det, vi Hosselt pleje kalde Tilnæthed.
 Nu Anton! see: I er en fattig Mand!
 Det gjør mig ondt for Ier; I slides op,
 I maler smukt, og bliver ubekiendt.
 Hvad kan det hjælpe Ier, at Eders Lys
 Staaer under Skieppen? Nu velan! jeg gjør
 Ier lykkelig. Mit glæstrie store Huus
 Staaer taglig aabent for en Mængde Gæster.
 Her skal I male uden Mæringsfærge.

Antonio.

Er det i Sandhed ingen Drøm, min Herre?
 Begynder Lykken virkelig at smile?
 Af fra min første Ungdom svæved' den
 Med Spot mig som en Lygtemand for Næt.
 Naar jeg greb efter den, da var den borte!
 Og pludselig stod jeg som før i Mørke.

Ottavio.

Jeg gjør Ier lykkelig; ved alle Helgen!
 Det var en Grumhed, ej at ville gjøre
 Sin Næste lykkelig, naar man formaaer det.

Antonio.

J tænker meget dydigt.

Ottavio.

J, som jeg

Antonio.

Jeg har vist stedse følt det dybt.

Ottavio.

Ej sandt?

J gjorde ogsaa mig ret lykkelig,

Hvis J formaaede det?

Antonio.

Ja, det forstaaer sig!

Men, naadig Herre! J er Lykkens Barn;

Hvad har en fattig Mand, som J kan ønske?

Ottavio.

O. fiere Anton! det er alt ej Guld,

Som glimrer - Jeg er ikke lykkelig.

Antonio (ved sig).

Den arme Mand, det gier mig ondt. (høit) Umuligt,

Min unge naadig Herre? Har J ej

Alt hvad et Moders Barn kan ønske sig?

Ottavio.

Alt har jeg, kun det Bedste blev mig nægtet.

Antonio.

Det Bedste? Ei, det troer jeg kan Enhver
Dog have naar han vil.

Ottavio.

Hvad kalder I

Det Bedste, Anton?

Antonio.

Lid til sin Gud,

Et trofast Hjerte, god Samvittighed.

Ottavio (stulse).

Saa saa! Der har I Ret! - Det er det Bedste -
For Evigheden - Men da Mennesket
Dog lever med i Tiden, er dog ogsaa
Et Bedste der, nødvendig til hans Held.

Antonio.

Vel sandt!

Ottavio.

Vi kalder Aabenbaringen

Af alt Guddommeligt paa denne Jord
So Kiærlighed; om nu den i det Store
Sig viser, som Genie, som fielden Kunst;
Hvad heller meer indskrænket, sammentrængt,
Til en elleværdig Gienstand; af alt Enkelt
Det Skønneste: til en hujdsalig Avinde!

Antonio.

Dg hvilken Kunstner leved' end paa Jorden
Sam trofast i sit Byst ej huldt forbandt
De tvende Kiærligheder?

Ottavio.

Nu, Fru Musa
Er Hersterinde dog i Kunstnerhiertet.

Antonio.

Naturlig, thi den Elfske er jo Musa.

Ottavio.

Dg denne Musa vexler maanedlig.
Af Muser gives der kun sparsomt regnet
Ni himmelstionne, søde Glutten, veed I.

Antonio.

Hver Musa deler ud sin egen Kunst,
Dg hver en Kunstner har sin egen Musa.

Ottavio.

Den store Rafael, for hvem I der
Har høiet Eders Lov, havde I le er.

Antonio (rørt).

Den arme Rafael! thi han havde Ingen.

Ottavio.

Rafael ingen Musa?

Antonio.

Se! i Himlen,

I sine Åbner, sin Længsel, hvad
Han kaldte selv sin himmelske Idee.
Nu, har han fundet hende! Nu behøver
Hans Mand ej meer, en smægtende Cecilia,
Sit ædle Blod til Himlens Blaa at hæve
Om Hærlig, salig Tilfredsstillelse.
Nu er hun hans, han favner, kysser hende.
Her søgte han fergedes, arme Rafael!
Derfor nedkasted' tørstende hans Siæl
Sig vildt i Sandfers Hav, og drak Bedøvnings.

Ottavio.

Er I da lykkelig?

Antonio.

Bed Gud, det er jeg.

Du arme Rafael! Hvad hjalp det dig,
At du var Høi og blomstrende? Hvad hjalp
Dig dine mægtige Venner, Paven, Klem?
Hvad hjalp dig den vellystige Bagatelene,
Og Cardinalens syge Broderdatter?
Du fandt dog ej det første Feld paa Jorden:
En Hund, en dydig trofast Hestemage.
Du fandt dog ingen æstetisk Maria.

Hvad var dit Held? O hvor jeg foler mig
Langt meer lyfsalig i min lille Hytte!

Ottavio.

Dg er det da saa vift, at virkelig
Maria elfter Eder?

Antonio.

Saa, min Herre?

Saa vift, fom at jeg lever.

Ottavio.

Gødt! - Jeg mener
For Jer, ej godt for mig. Gud være med Jer!
Jeg agter ej at hindre Eders Lykke.

Antonio (studer).

Ottavio.

Jeg troede at I elffte kun Jer Musa;
Dg Eders Kone fom en Goas Datter
Sig selv, og næst sig selv, hvad Kildre kunde
Bedst hendes Sandfer og Forfangligheden.
Derfor indbød jeg Eder hid til Parma,
Dg gjorde Plan til Alle vores Lykke.
Nu feer jeg vel, det gaaer ej an. I sværmer,
Dg Eders Kone ligesaa. Det være
Nu Virkelighed eller Sværmerie,
Alt fom gjør lykkelig, er Virkeligt.

- Og dermed Gud befaleet Anton! her
Paa I ej blive; vil det neppe selv
Da I har dette hert. Men frygt kun ej
Jeg skal ej snige som en Ræv mig ind
Ved Natattid i Eder's Dueslag.
Om ogsaa jeg en Elsker er af Duer,
Nu, jeg behøver ej at stiele dem;
At røve dem; jeg kjober mig dem heller
Paa Torvet aabenlyst, ved heilys Dag.
Lev vel min Ven! hils Eder's smukke Niage.
Ved Gud! jeg meente det os Alle ærligt.
Har Een i denne Sag Grund til at klage
Gaa treer jeg det er mig; den Gæste
Seer I, som gaar derfra med tørre Munde.
Farvel! Jeg kjober Eder oftere
Et Billed af imellem. Vio i Galen
Da see Ier om saalænge som I vil.
Dariuska skal bringe hvad jeg skulder.
(Han gaar).

Antonio (allene).

Spødetis var det meent! det var hans Varme
For Kunst; hans Kierlighed og Agtelse
For Kunstneren! hans Understøttelse! --
Jeg Daare! har ej vor en Vægmand

Mig atter narret, loffet! D men jeg
Er hævnnet; thi han gif bestiaammet bort. -

Bestiaammet? Hævnnet jeg? Ha, staaer jeg ikke
Som et enfoldigt Lam, og taaler rolig
Fornærmelsen?

(heftig).

Jeg æfter ham til Dvælgamp!

Jeg taaler ej en sliq Forismædelse.

Er han en Adelsmand, er Adelskiod

Ellsfældig saadan avlet? Nu, jeg er

En Adelsaand! En Udvalgt! Jeg vil leve

I Tidens Bog, naar han er Glev og glemt! -

Men jeg forstaaer jo ej at føre Sværdet.

Nu, saa maa Ruglen være Bolegifsmand! -

En Morder? - ha! - nei, heller en Fornærmet.

Dg falder jeg: Maria! min Giovanni!

Dg du høitelskte Kunst!

(roligere).

O latterlig

Er denne Harmz. Krigere maa kæmpe!

For dem er Trods, Foragt for Død nødvendig.

De gjør ej Andet; det er deres Værel!

En Kunstner vieder aandeligt; saa hører

Han og til Geistlighedens fromme Stand.

Gud lagde ikke Spydet i hans Haand,
 Den lette Tryllestav, som maner Vanden
 Kan skabe, og tilintetgjøre Livet. -
 Ja, jeg vil taale Haanen, som det Godes
 Forbilled her i Verden taalte den.
 Thi hvo som her paa denne dunkle Jord
 Vil virke for det Heieste, det Bedste, -
 Maa som en Martyr taale Spot i Nøden,
 Hans sande Liv begynder efter Døden.

Nu see mig om? betragte disse Værker?
 Hvor kan jeg det? Hvad jeg har maattet udstaae
 I denne Dag? Haab! Spot, Fortvivlelse,
 Den største Glæde, Hede, Vast, Foragt!
 O jeg er meget træt, mit Blod fløvt;
 Jeg kan ej nyde denne Herlighed!
 Den Herlighed hvorefter jeg har længtes
 Saa længe, som nu er mig ganske nær,
 Kan ej hufvade mig. Nat Slaphed trykker
 Mig blytung mine Lemmer. Hvilken Afmægt! -
 Al jeg vil hvile mig et Dieblis
 For at faae Kræfter til at vandre hjem.

(Han sætter sig paa en Stol i Krogen og
 slumrer ind.)

(Nicordano træder ind med sin Datter Coelestina; hun har en Laurbærkrands i Haaren).

Nicordano.

Her er vi da mit Barn.

Coelestina.

Som Fremmede.

Ej sandt min Fader?

Nicordano.

Stemme Coelestina,

Fordi du vil det.

Coelestina.

Og du vil det, Fader!

Nicordano.

Seg vil din Lykke; ja, ved Gud! det vil jeg.

Du troer at finde den ej hos Ottavio?

Velan! jeg giver mine Planer op.

Den unge Daare takke maa sin Løtsind

Derfor. Dog troer jeg fast endnu: Hans Hierte
Er godt.

Coelestina.

Hans Hierte? Utsaa har han Gæt?

Nicordano.

J Piger vil at Alt skal være Hierte.

Coelestina.

Saa taler Den, som ejer-selv det Største?

Ricordano.

Du Smigerkke!

Coelestina.

Ottavio har Intet,

Min Fader, Intet! Han er ikke ond;

Men kold, selvliærlig, tom, og uden Bæder.

Han elsker ikke mig, jeg ikke ham:

Dog kan min Fader ønske?

Ricordano.

Lad saa være!

Seg vil forglemme Lovtet, som jeg gav

Min Ven Lorenzo paa sin Gode-fæng:

Med Givtermaal imellem Søn og Datter

Fuldkommen at forene vere Puse.

Seg overlad mig. Gud mig forladel!

Coelestina.

O det vil glæde Gud min Fader, at

Du ikke gjør dit Barn uheldigt.

Ricordano.

Med Gud, naar jeg betænker det, ja Pige!

Det var en Synd sigs Beslutning som du --

[Seg kan det sige uden Selviciis; vil

Er jeg din Fader; men din Kant, din Skønhed
 Har Gud dig givet, ikke jeg] -- At tringe
 Elig Rosenknap ned i en stenet Grund
 I Dieblirket da hver ædel Gartner
 I Paradiset som omkrandses Florens
 Sig ønsker i Besiddelse deraf!

Coelestina

Min Fader! hvis jeg er en lille Blemme --
 Vel! jeg vil blemme i din Gaesthygge
 Og jeg vil slynge fast mig til din Stamme.

Nicordano.

Var! søler end dit Bryst ej Kærlighed?

Coelestina.

Til Gud, til dig, til alt det Gode, Skønne.

Nicordano.

Til ingen Ungling?

Coelestina (rødmende).

Nei.

Nicordano

(trykker hende til sit Bryst).

Du søde Uffald!

End ikke? Nu det kommer, Pige, tro mig!
 Den lille Amer hæbner sig. Om og
 Han lader til at taale nu din Haan --
 Ha! naar du allermindst det venter, staaer

Han brat forandlet til en Silvio
Dg gjør dig til en smægtende Derinda.

Coelestina

(Klapper ham paa kinden).

Den Tid, den Sorg, min Fader!

Ricordano.

Pille Musa!

Saa maa jeg vel dig kalde. Fuld som Sis
Forlmaar de alle Uagerlivendes Elskov,
Dg lever kun i Kunsten og Naturen.
For hvem er denne Laurbærkrands bestemt?

Coelestina.

Hvad veed jeg det, min Fader? Som vi gik
Igennem Slottets Have, boied sig
En Greu af Hækken ud, holdt mig ved Løkken.
Til Straf har jeg den revet fra sin Stamme.
Dg i min Haand blev strax en Krands deraf.

Ricordano.

Vist for at krone ham; din Rafael!

Der hænger Billedet.

Coelestina.

O fionne Sal!

Ricordano.

Det fionne Tempel maa du nu forlade.

Coelestina.

Alt ja!

Nicordano.

Det kunde være dit.

Coelestina (bedende).

Min Fader!

Har du ej lyst at lide denne Samling?

Nicordano.

Alt gode Barn! ved du hvad den er værd?

Coelestina.

Nei, den er usfatteelig. Men Ottavio
vil være nøisom. Guldet elsker han
samt meer end Billeder. Meer end, din Datter
Du holder værd, vil han ej fordre, Fader!
Erer du? saa vinder du endnu ved Byttet:
Han faaer lidt Guld, og du - du har dit Barn.

Nicordano.

Sødtlyngende fortryllende Sirene! --
Bliv her og glæd dig mellem dine Tavler.
Jeg vil gaae ind og tale med Ottavio.
Jeg siger ham min Meening, din Beslutning.
Han faaer at finde sig deri.

Coelestina.

O Fader!

Det gjør han vist; han er en artig Hofmand.
Tro mig, det Dffr koster ham ej meget.

Micordano.

Om du ej ægter ham, saa bliver du
So derfor dog hans Syfter, hans Veninde.

Coelestina.

Forstaaer sig! og som søsterlig Veninde
Vil; som idag, jeg ofte komme her,
For at besøge ham -- og Billedsalen.

Micordano.

Ha! du er stem.

Coelestina.

Jeg kommer strax bagefter.

Micordano.

Er du forlegen ej at see den Arme,
Nu da du dog har givet ham en Kurv?

Coelestina.

Å Gud! det er jo kun en Spøg det Hele.
Jeg maa dog fylde Kurven ham med Blomster.

Micordano

Ha pige! sky, men skæbningske Skabning!
(Han gaaer).

Coelestina (allene)

Nu er jeg mellem mine Billeder!
Ser, skønne Kunstens Værker, skulde jeg
Nu reent forlade? Nei, min Fader maa
Mig købe denne Skat; den skal i Støv
Og Barbari ej muldne hen; reent uden
Beundring, uden Fryd for skønne Siæle.
O min Cæcilia! for dine Fødder
Nedlægger jeg min Laurbærkrands!

(I det hun vil nedlægge den, standser hun.)

Hvad seer jeg?

Et Malerie? et nylig malet Billed
Staaer støttet op til Væggen! Er det muligt?
Ottavio kober Billeder? Nu, det
Maa være godt!

(Hun vender det om).

Hvad seer jeg? Drømmer jeg?

Det Billed har Antonio Allegri,
Den store, ubekjendte Maler gjort;
Af hvem jeg alt har copiert saa meget;
Om hvem os Michel Angelo og Giulio
Saa meget har i Dag fortalt paa Veien,
Hvor vi hverandre mødte. Buonaroti

Har givet ham sin herlige Signetrings;
Vil tale kraftigt for ham, hos sin Hertug.

(Hun betragter Billedet.)

Åh Gud, hvor det er herligt, levende!
Guds Moder, hvilket vennelsaligt Ansigt!
Høi Skønhed, jordist Ydmyghed forenet.
Vor Frelser huld i barnlig Majestæt.
Giovanni! - Nei, den unge kunde jeg
Paa Skildet tage, kysse tusend Gange!
Du søde Dreng! Nei, han er alt for deilig.
O han er uden al Tvivl malet efter
Naturen; saadant kan man ej opfinde.
O hulde Billed, fuldt af Gølelse!

(Hun staaer fordybet i Betragtning, derpaa
siger hun:)

Det Billed maa jeg frandsø! Nu forstaaer jeg
Hvorfor sig Grenden boied', hvi den holdt mig
Eitkage. O det var en Aneelse,
Om hvad jeg skulde see. Åh, kunde jeg
Saaledes frandsø Kunstneren; forstaaer sig,
Saa at det Ingen mærked', selv ej han. --
Nu, jeg vil her ham frandsø i sit Billed.

(O det hun vil hænge Krandsen paa Bille-
det, bliver hun Antonio vaer.)

Gesu Maria! der er jo en Mand!

(Hun farer tilbage, men fatter sig strax igien)

Han sover dybt. Hvem kan den Mand vel være?

Hvorledes kom han her i Lilledsalen?

(Hun nærmer sig forsigtig).

Han er ej Ridder, heller ingen Borger;

En Tjener endnu mindre. Han er simpelt,

Lidt skodesløst paaflædt; fattigt men renligt.

Et deiligt Hoved! blegt! Hvor ædle Træk.

En høvelvet Pande! - Himmel, seer jeg ret?

Han har jo Bucnaretis store Ring

Der paa sin Finger? -- Alle gode Helgen!

Det er Antonio Allegri selv;

Han har et Billed bragt Ottavio;

Er, træt af Veien, flunret ind paa Stolen.

(Hun betragter ham med den største Deeltagelse;

og da hun seer at han sover, Encæ-

ler hun for ham, for bedre at see ham i

Ansigtet).

Af Gud! hvor seer han from og ædel ud.

Han lader til i denne Verden alt

At have lidt stor Hierteforg og Modgang.

Dog kan han ikke være gammel end. --

Du fiere Mand!

(Hun slaaer op, og siger derpaa frøgtsem).

Hvis ham jeg turde frandsel-
Dog Himmel nei! hvis han slog Diet op?
Om Nogen kom? Nei, nei; her vil jeg hænge
Min Krands paa Billedet; saa seer han dog
Naar han er vaagnet, at man har ham kjær.

(Hun hænger Krandsen paa Billedet og
træder tilbage).

Saaledes! -- Nei! -- Al, hvordan klæder det?
Betydningsløst! Den Levende maa sidde
Med blotte Fødder, mens paa Tavlen, der,
Nedhænger skient en Krands. - Nei, det maa voves!
O alle gode Helgen staaer mig bi,
At heldigt jeg mit Eventyr fuldender!

(Hun sætter ham skælvende Krandsen paa
Hovedet; derpaa viger hun tilbage).

Der er dens Plads! Saaledes skal det være.
Nu Krands er du først paa dit rette Sted.
Skient slynger den sig i de dunkle Haar!
Hvor herligt under den sig Panden hvælver.
Saa er det ret. O Gud see Lev, det lykkes!
Og nu lev vell vi seer os snart igien.
Han aander, rører sig? Paa Flugt! Paa Flugt!

(Hun iler bort).

Antonio.

(træder bestrøet frem, opvaagnet af en Drøm).
 Hvor er jeg nu? Ha, denne mærke Hule
 Er ej Elysium. (besinder sig) Af Gud, jeg var
 Indslumret, jeg har drømt. - Neil - Meer end Drøm!
 En Forsmag paa den fjerne Salighed. --
 Jeg stod i hine lykkelige Enge,
 Langt skønnere end Dante dem beskriver,
 I Musalunden, for det skønne Tempel.
 Høit, mægtigt bygget af hin hvide Marmor.
 Granitne Piller, kolossale Statuer,
 Og inden fuldt af Malninger og Bøger.
 Rundtom i Græset var om mig forsamlet
 Oldtids og Nutids største Kunstnere:
 Poeter, Billedhugere, Malere,
 Bygmestre, Musici og Architekter.
 Den store Phidias sad paa en Skulder
 Af Herkuleskotten, som en lille Flue;
 Og hugged flittig fra sig med sin Meisel;
 Og ridste klart den hele Ræmpebygning
 At holde fast, harmonist i sin Aand.
 Apelles dypped smilende sin Pensel
 I Moraendug, og malte Undersyn
 Paa Skyer, som blev baaret bort af Engle

Taus ved sit Orgel saae jeg Palæstrina,
 Dets Sølvperler gik igiennem Verden,
 De fire Hjørners Vinde blæste Tonen.
 Hos ham stod huldt Cæcilia og sang.
 Gubben Homer sad ved sin hellige Kilde,
 Han sang -- og rundtom lytted Digterne!
 Mig leded ind i Kredsen ved sin Haand
 Den høie Rafael; skion som i Livet,
 Kun Sølvvingen flød ham ned fra Skuldren.
 Da traadte frem -- jeg vil det aldrig glemme,
 Den hulde Musa, en livsalig Jomfru!
 Reen som den unge Morgendug; udsprungen
 Og frisk og rødmeende, som Morgenrosen.
 Hun satte mig med sin sneehvide Haand
 Den friske Laurbærkrands om Tæsen; sagde:
 "Jeg vier ind dig til U dødeligheden!"

Da vaagned jeg. Ved Gud, det forekommer
 Mig end, som havde jeg en Krands om Tæsen.
 (Han griber til Hovedet, og faaer Krands-
 sen i Haanden).

Gud, hvad er det? Hvad seer jeg? Er det muligt?
 Min Musa har i Sandhed kronet og
 Indviet mig? Jeg har ej drømt! O Himmel,
 Gæer der endnu Mirakler her i Verden?

(Battista kommer med Nicolo, som bærer
 en stor Pengepose).

Antonio.

Min Ven! Battista! hvo har været her?

Battista.

Hvad veed jeg det? Der har I Eders Penge,
Som I af Greven faaer for dette Billed.
I Kopper maa I tage denne Sum;
Dermed betaler Bonden Adelsmanden,
Hvad han ham skylder. Det vil sagtens boie
Jer Ryg en Smule; men hvad skader det?
Hvis og I er et Under i at male,
Saa glem dog ej at Eders Fader var
Raskdrager! Byrdens Byngde paa Jer Ryg
Vil smukt erindre Jer om Eders Stand.
Det er ret godt at have flig en Bæffer;
Det er et Huusraad med Indbildning! Hovmod!

Antonio.

Battista! giv mig Guld, isald I kan;
Om end ej Alt, saameget blot, som jeg
Idag, imorgen bruger. Veien, veed I,
Er lang; jeg har alt nylig gjort den eengang;
Er træt; og skal nu flæbe denne Last?
Vil mig den Gudhed, Ven!

Battista.

Hvad Ven? Jeg er
Jer Fiende, og vil blive det.

Antonio.

Hvorfor ?

Battista.

Den Skiæmsel og Besskæmmelse, som jeg
Har lidt i Dag af Mikel Angelo,
Maa jeg kun takke Eder for. Men vi!
Den ene Gudhed er den Anden værd.

Antonio.

Hvad kan da jeg for det ?

Battista.

Nok! der er Penge.

Hvad I mig skylber, har jeg taget alt.
Nu påk Ier fort, og vov ej oftere
At sætte Eders Gud i dette Huus.

Antonio.

I er fortørnet.

Battista.

I faaer Pengesummer ?

Kostbare Ringe? Laurbærkrands, seer jeg?
Nu, Dannemand! jeg maa dog ogsaa ofre
Paa Eders Alter.

Antonio.

Iving dog Eders Brede.

Battista.

(bider sig i den sammenbukkede Pegesfinger).
Nei, jeg vil heller kisle den.

Antonio.

Gjør hvad
For Gud I vil forsvare. Jeg er rolig.
Jeg eier, hvad I synes at foragte:
En reen Samvittighed. Gjør I mig Ondt -
Den Evige vil det vende til mit Bedste.
Farvel! Jeg skilles fra Jer uden Had.
Min Sæk, Min Byrde nedslaaer ej mit Mod.

(Han sætter sin Krands paa Hovedet, og
tager Sækken paa Ryggen)

Du skal dit Brød fortære daglig i
Dit Ansigts Grov! har selv Gud Herren sagt.
Om ogsaa Lasten tynger ned mit Legem -
Mit Hoved hæves af de hellige Saurbær!
Jeg iler let afsted med freidigt Mod.

(Han gaaer).

Battista (efter en Pause).

Den Sæk er tung at bære, Nicolo!

Nicolo.

En dygtig Sum!

Battista.

Halvfjerdsindstyve Skudi!

Men hvad er det vel mod den skønne Ring,

Han har paa Fingren? Den er usæterlig.

(Pause).

Hvad er vel Klokken nu?

Nicolo.

Vi har en Time

Saa vidt jeg troer, endnu til Ave Maria.

Battista (med Betydning).

Saa synker Solen! sluktes Farverne!

Han maa endnu i Aften til Correggio;

Dog, Skoven er jo fiolig, flyggefuld;

Der svales han vel snart! -- Hvad jeg vil sige:

Du bad mig, troer jeg, Nicolo, idag

Om at gaae lidt hen til din gamle Moder.

Vi havde alt for meget at ta'e Vare.

Men nu er intet meer i Veien. Vel,

Saa gaa da! Men imorgen Formiddag

Maa du dog være her igien.

Nicolo.

Jeg takker.

J gior en større Glæde mig, min Herre!

End J formoder.

Battista (smilende).

D siig ikke det.

Jeg veed ret vel hvad det har at betyde,

Iblandt igien at see sin Slægt og Venner.

Nicolo.

Jeg takker Jer endnu engang!

Battista.

Selv Tak!

(Nicolo gaaer.)

Han gaaer! - Fortræffligt! - Er du nu i Sandhed
En Røver, Morder, nu saa viis os det!

(Han staaer et Dieblisk i Tanker, derpaa
figer han.)

Jeg har ej overtalt, ej tinget ham! -
Han gaaer at see sin Moder! - Nu, at give
En Søn Tilladelse at see sin Moder,
Det er en christelig, en ædel Gierning.
Jeg har en reen Samvittighed! - I falsk
Antonio nu falder? - Ha, saa er
Det Himlens egen Straf og ej min Hævn.
Jeg vasker mine Hænder, er uskyldig! --

Femte Handling.

(Skov. I Baggrunden Silvestres Hytte. En larvstaaende Eg staaer ved Hytten, og er indrettet til et Capel; midt i Stammen er et lidet Skab omvoret af Bark, hvori Magdalena-Billedet hænger. Smaae Steentrapper gaae op til Træet, hvis grønne Hvalving er flippet som et rundt Tempel. I Forgrunden staae Plataner; paa højre Haand sprudler en Kilde gennem Stene ud af en Jordhøining, og slynger sig som Bæk igiennem Skoven).

Valentino

(en gammel Røver, stor og stærk, sortbrun af Ansigt; Haarene har han i et grønt Næt, derover en bred rund Hat; med to Pistoler i Beltet, Sværd ved Siden og Bøsse paa Nakken, sidder han grublende ved Kilden.)

Hvor Alting dog forandrer sig med Tiden!

Med alle Ting vor Tænkemaade med!

For tredive Aar siden, naar jeg gik

I denne Skov med Had og Harm i Hjertet

Imod den stolte Verden - ja! da avled'

Mig Skyggen af de mørke Skovens Grøne
Mordtanter i mit Bryst. Saa snart jeg saa
En Stamme, som var huul; da stod den mig
Run som et Baghold, som en Fæstning, for
Fra den at falde Vandrerens i Ryggen.

Mig gløede Blomsterne kun da i Diet,
Som uforfæmmet Ukrudt, værd at knuse;
Gik unge skønne Kvinder gennem Skoven,
Da soer jeg som en Tiger efter Byttet.
Og aldrig følte jeg mig mere munter,
End efter sig begangen Heltedaad.

Dybt i min Hule fraadsed jeg og drak
Med mine raske Svende, drømte mig
En anden Pluto, Jovis Broder, Drot
For den forfærdelige Underverden. --

Nu er det anderledes, nu med Aldren!

Nu gyser jeg i denne mørke Hule,
Som sagde Kloften mig: Snart vil du gaa
Henmuldne her. Op med dig! skynd dig! nyd
Det skønne Lys, mens det dig end er undt. --

Jeg finder ingen Lyst meer i at myrde!

Jeg myrder kun i Harm, af Rød, og som
Saa mangen Kyrste maa: af Politik!

"Den gamle Valentino!" Dette Navn
Gjør hver en Læbe bleg, som nævner det.

I Amnestuen stilles Barneffrig
Dermed; og paa Domstolen bliver flux
Den stolte Dommer stum, naar han det hører;
Eller bleg, og taber Pennen i sin Angst. --
Jeg er langt mere frygtet her end Satan.
Ej heller har min Kraft mig end forladt;
Dessvære synes M o d e t derimod
At have taget Afsked! -- Hvad er dette?

(Han grubler.)

Thi lad saa være, at jeg er en Morder!
Jeg har dog derfor aldrig end hørt op
At være Christen. Nei, det ene lader
Eg ganske godt foreene med det andet.
Udsaveller har jeg i dette Liv
Begaæet ofte; stukket Folk i Brystet,
Snørt Halsen til paa Mænd, voldtaget Koner
Og Viger; røvet Penge, og deslige; --
Men det skal ingen Gæst mig sige paa,
At jeg har levet nogen Dag, hvori
Jeg i det Mindste ej har ærlig læst
Tre Paternostre. Desaa er jeg gaaet
I Messen flittig, som det semmer sig,
Og kjøbt mig Absolution, saavel
For forbigangne, som tilkomne Synder. --

Paa denne Maade flulde man nu tro,
 At med Courer jeg farer op til Himmels
 Naar Liden kemmer; - Og dog sniger Frygten
 Sig mere langsom end en Viturino
 Ud Himmelveien op; og før jeg veed det
 Fremtræder vel en opbragt Hævnens Engel
 Af Krattet, sigter paa mig med sin Bøsse,
 Befaler mig at give sig af Haabet
 Det Emule, som jeg har - Og støtter mig,
 Som Herren Lucifer, i Afgrundsvælget! --

(Silvestro træder ud af Hytten, knæler for
 Magtalenabilledet og holder sin Aftenbøn.)

Det er den gamle Eremit Silvestro.
 Et frygteligt Menneske! bleg, mager, svag!
 Dog straalende fuldt af Lid med Kraft hans Die.
 Jeg svulmer brun og mandelig som Høsten;
 Men seer mit Die jeg i Vækkens Speil -
 Da er det mørkt og mat; blegt som Saturn;
 Og skælver koldt kun med en avis Blinse. -
 Saa dødelig og usund er en Tvivl!
 Saa fuld af Rægedom et saligt Haab!

Silvestro (gaaer ham imøde).
 Guds Fred!

Valentino.

Jeg takker Jer, ærværdige Broder,
For denne Pilsen. Kiender I mig?

Silvestro.

Ja!

I er en Jæger.

Valentino

Migtig! En Skarpskytte!

Silvestro.

Saa er vi jo Skovbrødre Beggeto!

Valentino.

Og Begge gamle.

Silvestro.

Begge trætte nu

Uf denne Verden.

Valentino.

Ja, saa lader det.

Silvestro.

Saa hæve altsaa Begge vi vort Dje
Fra denne Jord op imod Evigheden!

Valentino.

Hvis det kun hjælper noget.

Silvestro.

Kan I tvivle?

Valentino.

J er en hellig Gubbe! Eder vil
St. Petrus lade ind, saasnart I banker -
Jeg derimod! En vild Krabat, en Jæger,
Som dræbte mangt uskyldigt Dyr i Skoven?

Silvestro.

Dg var I selv en R s v e r: hvis med Anger
I vender Jer paa Dødens Kors til Naaden,
Saa vil det lykkes Eder.

Valentino.

Kiender I mig?

Silvestro.

Jeg kiender Eder, Valentino!

Valentino.

Frygter

I ej?

Silvestro.

Jeg haaber meget meer, med Guds Hielp,
At drive ogsaa Frygten ud af E d e r.

Valentino.

Saa kiender I mit Sindts Beskaffenhed?

Silvestro.

Ej Skovens Træer allene hørte tit
Jer Angers Klage; ogsaa jeg har hørt den.

(Flere Røvere komme med Frands Battista.)

Bruno.

Et stikkeligt Mands Barn med Reise penge,
 Og med en proppet Vadsæt snørt paa Ryggen.
 Tillad Kaptain! at Fiærene vi plukke
 Af denne Fugl, og at vi dreie Halsen
 Saa om paa ham. Det er Battistas Søn,
 Giestgiverens, den Rialtring i Correggio.

En Huden.

Den Bønhas, som smaauffer i vort Haandværk.

En Tredie.

Som tit har nægtet os en kjoelig Drif,
 Et Mattely og alle Artigheder,
 Naar hid vi kom, som stakkels Haandværksvende.

Valentino (opbragt).

En ussel Syfler! et elendigt Kræ!
 En feig, misundelig, forbandet Niding!
 Mod ham er selv en Støver englehvid.
 Thi imed Kræften kan Gjerfættighed
 Dog væbne sig; men Sjelen kryber hen
 Med Regelfist og stikker lumst tilbøde.
 Ha, naar jeg tænker paa den Miding, foulmer
 Mig Galden i det Bryst, som han har saaret!
 Thi han er Skyld deri, at Mæstrato
 Min Broder, og min Ven i Liv og Død,
 Blev hugget ned med Koller; at hans stærke,

Mandhaftige Lemmer flares fra hinanden
Med Bøddelknive; fordi denne Hund
Tilraadte Dyrigheden grumt at tvinge
Bekendelsen af ham, spændt paa Torturen.

(hoist forbitret)

Ha tag hans Son! og slag ham som et Offer!
Gaa hiler end min Hævn sig i hans Blod.

(Nøverne ville føre Frands bort, han faster
sig for Valentinos Fødder og raaber)

Barmhjertighed!

Valentino (trækker sin Dolk).

Ha, døde du Dgleret!

Silvestro

(griber Magdalenebilledet med den ene og Valentinos Arm med den anden Haand).

Barmhjertighed! Hvad har den arme Yngling
Gjort dig imod? D tving dit vilde Hjerte!

Hvis ej Naturen virker længer med

En Størhed paa dit vilde Sind; velan,

Gaa viis endnu dog at du er en Christen!

Glaan ham! Mæt ej Stærværelsen af dette
Hellige Billed med ustyldigt Blod!

See dette Dødningshoved -- det er dit!

See denne store Bog -- det er den Bibel

Hvor det Bud staaer skrevet og forkyndt:

Du elste skal din Næste som dig selv!
Se den fremme Kvinde! den Heltinde
Hed krafrig sig fra Synden. Gjør det samme!
Stand! Rød din Siel, og vær et Menneske!

Valentino

(farer tilbage da han ser Billedet; med dæmpet Stemme).

Slip ham! - Ved Gud! den Hellige er nær;
Kærværende; ej hendes Billed: hun
Har selv tilbageholdt min Haand. Seer I
Den Hulde? Sancta Magdalena! seer
I Talsmandinden for de vilde Synder?
Vor Helgen! Seer I hende?

Alle Møvere

(tage uvilkaarligt Hatten af, da de see Billedet).

Ja! Vi see!

Hvor hun er deilig! Al som levende!
Ora pro nobis Sancta Magdalena!

(De tørse sig)..

Valentino (rolig til Frands).

Gaf hen i Fred! Lad denne Hellige
Run for din Redning; og næst hende Manden,
Hvis fremme Fantasi blev hende vaer,
Dg sligte hende frem for Verdens Dine.

Silvestro.

Det Billed har Antonio Allegri

Den fattige Maler gjort ; din Faders Mabo !

(Frands gaaer).

Silvestro (til Valentino).

Seg takker dig !

Valentino (afbrydende).

Vi sees igien i Morgen.

(Silvestro gaaer ind i sin Hytte).

Nicolo (kommer).

Herr Hovedsmand ! vel at jeg traf Der her !

En Maler kaldt Antonio Allegri

Nu kommer strax forbi. Paa Stagen har han

En dygtig Caf, propfuld af Kobberpenge ;

Og hvad som bedre er, paa Fingeren

En skøn Signetring.

Valentino.

Had ? du feige Drog ?

Den vakre Kunstner vil du plyndre nu ?

Som maler flige Helgener ? som gyder

Selv flige Gøletter i Klippehielter ?

Staaer han i Strid ej med den røde Verden

Som vi ? Og bliver han ej som vi forhadet ?

Forsulgt ? En Kunstner og en Støver ! det er

To Men af eet Stykke ! begge fine

Den brede Hverdagslandevei af Livet,
 Og bryde sig løvfulde Skyggestier
 I Blomsterkrattet. -- Du vil flaa en Kunstner,
 Smfame Troa? og troer at være Helt?
 Har derfor jeg i Huset sendt dig til
 Den rige Adelsmand, for at du skulde
 Arbejderne af Munden snappe Brøder?
 Skam dig for Satan! Du fortjener ej
 At høre til et brødt Staldbroderkab
 Af tappe Mænd!

Nicolo.

Jeg tænkte --

Valentino.

Som du er til --

(Han vender sig til de Andre befallende).

Nu ned i Hulen alle Røvere!
 Jeg meget har i Nat at tale med Jer.
 Kun kort Tid kan jeg leve med Jer end;
 Thi jeg er gammel, og Samvittigheden
 Har ogsaa sine Rettigheder. Lang
 Tid nok har jeg mig opslidt for Jer alle!
 Man har Exempler paa, at manges Konge
 Sit Scepter lagde ned for Aldrens Skyld;
 Det gjør jeg ogsaa snart! Saa længe som
 Jeg raader, skal der Ingen myrdes. Hør' I?

De Rige kan I endnu altid plyndre;
De Fartige skal gaae i Fred. Forstaaer I?
Det er min Willie! Vil I holde den?

Køerne.

Ja, naar kun du vil altid blive hos os.

Valentino.

I Aften røves heller intet meer!
Antonio gaaer frit igiennem Skoven,
Og skal ej finde andre Fugle der,
End dem, der quiddre smukt i Træets Grene!
(Han gaaer. Alle Køerne følge ham.)

Antonio

(Kommer med sin Sæf; paa det blotte Hoved
har han Laurbærkransen; han kaster Sæf-
ken af, og sætter sig afmægtig ved Kilden).
Teg kan ej meer. Min Kraft har reent forladt mig.
Gud være lovet, her er Kilden! - Havde
Jeg mig et Væger! - Gatten! - Åh, den lod jeg
I Parma ligge, for ej Laurbærkransen
At røve her sin Plads. - Med Hænderne -

(Han osler Vand med Haanden og drikker.)

Ha, det forstaaer ej! det forstærker Tørsten,
Og Blodet stiger mig kun meer til Hovedet
I det jeg bukter mig. - En hidsig Feber

Mig brænder i mit Blod. Hvis kun jeg mægted'
At komme hjem med denne Pengesæk.

Hvor vil Maria ængstes, naar det mørknes
Og jeg endnu ej kommer. - Jeg er syg! -

(Han tager Laurbærkrandsen af og be-
trakter den.)

Hvor den er frisk og frisk! - Dog brænder Panden!
(grublende)

"Jeg vier ind dig til Udødeligheden!" -

Udødelighed begynder først med Døden! - -

Ha, min Gudinde! var det saa a d a n meent?

Lauretta

(en Bonded pige, gaaer med sin Spand paa Ho-
vedet syngende igiennem Skoven).

Antonio.

Hvo kommer der, saa munter syngende?

Det er Lauretta jo, vor Nabos Datter,

Før end i Døel at malke sine Gædder.

Lauretta.

Hvad seer jeg? Ih der sidder Mester Anton.

Antonio.

God Aften!

Lauretta.

Kommer I dog endelig?

Maria har ej lidet ængstet sig,

Forbi I blev saa længe borte, Mester!

Antonio.

Det var umuligt mig at komme før.

Lauretta

J er vel træt nu af den lange Gang?

Det er da intet Under.

Antonio.

Minre Barn!

Giv mig lidt Vand at drikke af din Spand;

Jeg ejer intet hvormed jeg kan øse.

Lauretta.

Hvor har J Eders Hat?

Antonio.

Den lod jeg ligge

J Parma.

Lauretta.

Og hvad har J vundet der

Om Hovedet? Ej, ej! en Laurbærkrands!

Den klæder Eder godt. Hvo gav Jer den?

Antonio.

Den Himmelfæ!

Lauretta.

J Kunstnere forglemme

Dog alting over Eders Drømmerier.

Jeg vil ej have nogen Kunstner; skal

Jeg eengang givte mig, vil jeg dog have
En Mand, som huffer paa, han har en Kone.

Antonio.

I Sandhed, jeg har aldrig glemt Maria!

Lauretta.

(Fylder sin Spand og rækker ham at drikke).
Nu, drik alt hvad I kan!

Antonio (drikker begjærlig).

En fiolig Drik

(drikker igjen).

Lauretta.

Den kommer dybt fra Underjordens Euler!

Antonio.

(rækker hende smilende og mat Spanden tilbage)

Jeg takker dig, du venlige Rebekka!

Jeg skal til Giengiæld skaffe dig en Mand.

Lauretta.

Jo vist! nu komme vi!

Antonio (vil staa op).

Nu maa jeg gaa.

Min Gud, hvor jeg er mat!

(Han synker ned igjen).

Lauretta.

Hvil Jer lidt ud!

Maria er nok gaaet Jer imøde

Med hendes lille Dreng; hun kommer snart,
Saa kan I alle Tre gaae hjem tilsammen.

Antonio.

Jeg veed ej: det er mig saa angsteligt!

Lauretta.

J er altfor tungsindig Mester Anton,
Det kommer af de Helgenbilleder
I maler. Hvil Jer under dette Træ!
Saa synger jeg en Visse Jer saalænge,
Som godt sig lader høre her ved Kilden.

Antonio.

Ja, syng mit Barn! og giv mig Hjerttet let.

Lauretta (synger).

Den Havfru boer under hule Fjeld;
En Pillegrim sidder ved Fossens Væld.
De Bølger skylle med Larm og med Støi,
Med sneehvide Skum fra Klippen høi.
Herr Pillegrim styrk dig fra Elvens Rand!
Saa est du evig min Fæstemand.

Jeg løser fra Legemet Sielen dig;
Let skalt i Skoven du dandse med mig.

Herr Pillegrim styr dig ned, vær ej seen!
 Som Elfenbeen fylder jeg hvidt dine Been;
 Dybt skalt du hvile paa røden Coral,
 Og over dig nedbruser Jossens Fald.

Forfærd vil flygte den Vandringemand:
 Han staaer som naglet, ej flye han kan.
 Den Havfru mild med et Guldhorn staaer;
 I Vinden henviste de guldgule Haar.
 Han tørster og tømmer det Horn saa brat -
 Da føler han sig saa svag og mat.

En Gysen ham farer i Marv og Blod
 Thi han har drukket af Dødsens Flod!
 Han synker ned i de Blomsters Skød;
 Der ligger den Pillegrim bleg og død.
 Da høyrne de skummende Volger op
 Og suger i Svælget den blege Krop.

Fri har nu Sielen hans Liig forladt,
 Nu svæver i Skoven den mangen Nat.
 I Vaar, naar stærkest er Jossens Arm,
 Da dandser han med Havfruen i Arm;

Da straalet Maanen fra Bux og fra Green
I Elvens Grund paa de sneehvide Been.

(I det Lauretta har endt sin Sang, staaer
hun pludselig op og siger:)

Men det er silde, jeg maa gaa, at malke
Min sorte Gæd! Farvel! - Farvel! - Farvel! -
Maria henter Ter snart med Giovanni.

Antonio.

Seg takker!

Lauretta.

Ingen Marsag.

(Hun gaar).

Antonio.

(Stirrer efter hende; efter en Pause).

Ingen Marsag?

Ha du har ret! En fæl, en rædsom Sang.
En hæslig Lyd fra Døden selv; et Hurra
Dernede fra de underjordste Magter.
Den Tidfel har Italien ej avlet
Midt i sit Blomsterstød. Blonde Lombarder,
Den har du arvet fra din Stammemoder,
Der hang fortvivlet sig i Hestehalen,
Da hendes Mand, Barbaren, tabte Slaget. --
Hun gav mig sit Farvel, ej sit Levvel!

Hun rakte mig sit Horn, den blonde Havfru,
En Gysen løb mig giennem Marv og Blod --
Ved Gud! jeg har oplevet denne Sang,
I det hun foresang mig den til Spot.
Nu malke vil den Her sin sorte Gæd -- --

(Han fatter sig, tier et Øjeblik og siger
derpaa roligere med et Smil.)

Det Fantasien gaaer, som hver en Evne!
Som hver en Lampelue! før den slukkes
Maa den til Afsked flamme dristig op.

(begeistret)

Velan! -- Seg skielver ej. -- Og var hun Havfru,
Saa var det hulde Bæsen, som i Parma
Mit Hoved frandsede min Musa! Saa
Er ej Maria en bedrøvet Enke;
Hun er den sande, himmelske Maria!
Saa blier Giovanni ikke Faderløs,
Han er Giovanni selv, den lille Engel,
Som gierne med sin Agnusdeistav,
Og med Maria, steg til Jorden, for
Min Kunst, til Glorie for Christiendommen,
At lede, at fuldende! -- Ja saa er det! --

(med lettere Hjerte)

Hvor skøn dog Aftenen er; hvor frisk og kielig!
Den vifter mig med sine brede Vinger;

Husvæler mig. I Østen falder Regn;
 I Væsten sønker Solen; maler i
 Sit Fald en dobbelt Regnbu' klar i Lufte.
 Hvor hvidt det Grønne mig i Møde smiler,
 Som Haabet fra den solvblaa Evighed.
 Det trykkes mig, som straalte mig til Afsted
 For Sidstegang de hellige syv Farver!
 Som om de vinkte mig fra Jordens Skygge
 Til deres rene Moders, Lysets, Hiem.

Nu skal en Anden seue Eders Glimmer,
 Og bygge sig en lustig Vreport
 Af Eders Trylleffier i Jordens Dyrk;
 Og glæde sig derved, til den forsvinder
 For Himlens Klarhed; indtil Dæmringens
 Iisglimrende Sneeteppe smelter for
 Den evige Dagstraale fra det Høie.

Men som Gud satte sin Regnbue til
 Et Tegn paa sin Barmhiertighed for Sløvet,
 Saa vil han og en liden Stund bevare
 Min lille Regnbu'; som et Mousolæ
 Den paa min Grav skal staae i mange Aar,
 Og røre mangt et Byst, før den forsvinder.
 (Han tager Sæffen).

Jeg letter dig, du tunge Livets Byrde!
 For Sidstegang -- du haarde Mammon! -- stedse

Førtørnet paa den Aand, som ej var jordisk—
Du hævned dig! Det lider som min Pensel
Aftvang dig, tynged fædse mine Skuldre
Med Røbberrægt. -- Nu skal jeg leve uden
Din Hielp! -- O kom min elskede Maria!
Modtag den sidste Skiærv af din Antonio!
Det sidste kiærlige Leve! Kom med
Dit Barn! Hvis rolig jeg skal gaa herfra
Gaa maa jeg først Ter trykke til mit Hierte! .
(Han gaaer).

(Maria kommer fra den anden Side med Gio-
vanni, som har sin Agnusdeistav i Haanden).

Giovanni.

Hvi kommer Fader ikke, kiære Moder?

Maria.

Jeg haaber vist han kommer snart; han har
Havt meget at besørge først i Parma.

Giovanni.

Det bliver mørkt. O Moder jeg er bange!

Maria.

Det maa du ikke være min Giovanni.
Hvo intet Ondt begaaer, behøver ej
At frygte Mørket.

Giovanni.

Idylig, der, var Himlen
Saa rosenrød; da legte Solens Straaler
Med de smaae lyse Skyer, i alle Farver.
Men nu er Alting ganske graat og mørkt.

Maria.

Seer du da ej det hulde Ansigt der,
Imellem Grenene?

Giovanni.

Jo; det er Luna.

Maria.

Naar hiint gaaer ned, først straaler hendes Lys.
Og qvæger saligt den befriete Land.

(Hun sætter sig ved Rildben).

Giovanni.

Der staaer Kiærminder, kiære Moer, i Græsset;
O maa jeg binde mig en Krands af dem,
Til Fader kommer?

Maria.

Stakkels Efterlæggt!

Bind af de sunkne Kræfters skjønne Virkning
Dig kun en Krands! Hvad kan du gjøre bedre?

(Giovanni gaaer).

Maria (allene).

Seg Daare! Maa da Alting have Hensyn
Til de forfærdeligste Ahnelser?
Hvi hidser jeg med Ekstrækbilleder
Min Fantasi, min Følelse? Jeg veed jo
Af intet Bangehd end! - Men - naar jeg veed det;
D ligger i de evige Billeder
Da ej min eneste, min sidste Trøst?

Lauretta (synger bag Træerne).

En Gæsen ham farer i Marv og Blod
Thi han har druffet af Dødsens Glod.
Han synker ned i de Blomsters Sked,
Der ligger den Pillegrim bleg og død.
Da bevne de skummende Vølger op,
Og suger i Svælget den blege Krop.

(Hun kommer ind).

Ha Nabomoer Maria! er I der?
Det vidste jeg jo vel, at snart I kom.

Maria.

Har du ej seet Antonio, Lauretta?

Lauretta.

Jo vist! Jeg har selv givet ham at drikke
Og sunget ham en deilig Vise for.

Maria.

Min Gud hvor er han?

(Man seer Antonio noget borte.)

Lauretta.

Se der kommer han!

Nu, det vil være ret en Glæde! S

Er begge saa forlofede endnu,

Som I var Kiæresten, ej Ægtefolk.

Saa vil jeg da ej være Jer i Veien,

Det er desuden sildt alt. God Nat!

(Hun raaber til Antonio)

God Nat Antonio! Sov vel! sov vel!

(Hun gaaer.)

(Antonio kommer bleg som Døden.)

Maria.

Antonio!

Antonio (kaster Sæffen).

Maria! der er Penge

Saa har jeg dog for kort Tid nu forsørget

Dig og dit stakkels Barn. Jeg kan ej mere.

Nu maa den Evige fremdeles hielpe!

Maria.

Antonio! O hellige Guds Moder!

Antonio (omarmet hende).

Det est du ej! Ej sandt? Du est min Hustru?
Du arme Dvinde, du forladte Enke!
O Gud fæe Lov! det hede vilde Blod
Har faaet frit sit Løb. Nu rinder Lust
I mine Arer.

Maria.

Du est bleg og blodig!

Antonio.

Nei, blodløs fæere Barn! Nu har jeg givet
Torden hvad Tordens er. Nu er jeg meer
Ej ængstet af de fæle Feberdrømme.
Ej sandt? det var Lauretta, som der gif,
Den unge Pige med de gule Haar?
Ej Mørkets Engel? Ej min Atropos?

Maria.

Antonio!

Antonio.

Og du, du est min Hustru!
Giovanni er min Søn, af Støv som jeg;
Ej evige forflarte Himmelvæsner,
Uden Medlidensh.d, som uden Liden.
Nei I vil lide! Altfor, altfor meget!

Maria.

Seg ulyksalige!

Antonio.

Kan du forsage?

Giv mig dit Brudekys, hiertelste Brud!
D frygt dig ej; min Læbe er ej blo'ig,
Jeg har i Kildens Bøer tvættet den;
Den er violblaa kun, du gode Barn!
Et flygtigt Vingeskov paa Sommerfuglen,
Som let og nysødt svinger sig til Himlen.

Maria.

O min Antonio! saa skal det ende?

Antonio.

Saa maa det altid ende, gode Siæl!
Et Djeblik meer tidligt eller sildigt;
Hvad siger det? Det er et bittert Blund,
Men kun et Blund, og o min Elskede!
Paa dette Blund - tænk! - følger Evigheden!

Maria.

O min Antonio!

Antonio (kierlig).

Vil du mig love
Fremt at udholde dette Djeblik?
At dine Taarer ej med Dval skal flyde
Som Offerlammet's Blod; men vinde mildt
Og lette Hjertet, som Medlidenhedens

Som Menneskelighedens, Siærlighedens
Elskønneste rene Perler?

Maria.

Sa te skal!

Far hen i Fred! jeg lover dig det helligt.

Antonio (sætter sig).

Nu da, i den almægtige Guds Navn! --

Hvor er min Son, mit Barn?

Maria.

Giovanni! Af

Han plukker Blomster.

Antonio.

Til sin Faders Grav, --

Gaf hen Maria til min gamle Ven,

(han peger paa Silvestros Hytte).

Beed ham at bringe mig den hellige Nadver.

Maria.

Han.. sover! Dog... jeg maa!

Antonio.

Sa! beed ham komme.

Maria.

Seg iler -- skielver! --

Antonio.

Kære, dvæler du?

Maria.

(Kysker hans Pande og fører til Himlen)
Jeg gaaer! Jeg ser dig vist igien.

Antonio.

(Ser hende venligt i Øjet og trykker hendes Haand)

Ja strax!

(Hun gaaer)

Skilsmissen er kun fort!

(Giovanni kommer med en Brands.)

Antonio.

Giovanni! Kom

Mit elskte Barn! Hvad har du der?

Giovanni.

En Brands

Min Fader af Forgætmigeh.

Antonio.

Du lille

Ukyndige! Du faderløse Staffel!

Den Evige vil sørge for dig.

Giovanni.

Du

Skal sørge for mig Fader!

Antonio.

Ånæl til Jorden!

Giovanni.

(Knæler med foldede Hænder)

Ja, kiære Fader.

Antonio.

(Lægger sin Haand paa hans Hoved)

See, min elskte Søn,

Sag min Belsignelse! Det er vel alt

Hvad jeg kan give dig; men faderlig

Belsignelse har Kraft i Dødens Time.

Giovanni.

(Kysser ham paa Haanden)

Du er saa bleg min Fader.

Antonio.

Jeg er træt.

Nu vil jeg hvile til din Moder kommer.

(Han strækker sig hen i Græsset).

Giovanni.

Ja sov, min Fader! jeg vil vaage hos dig.

(Han sætter sig hos Faderen).

Min Fader sover! Hvad har han om Isen?

En deilig Laurbærkrands! -- Ak jeg vil ogsaa

Forære ham min Krands. Det vil fornøie

Min Fader og min Moder, naar han vaagner.

(Han trykker ham Rørmindekrandsen om
Fingeringerne).

Battista.

(Kommer med Frands sin Søn igiennem Skoven).

Saa est du vis derpaa, at dette Billede

Som reddede dig Livet nylig, var

Et lille Maleri? Ja a stort?

Frands.

Så vist!

Og det var den bødserdige Magdalena.

Fortræfflig malt.

Battista.

Med lange gule Haar,

Blaa Riortel, med en Bog, et Dødninghoved?

Frands.

Forstaaer sig. Malet af Antonio!

(Han viser ham Billedet i Egestammen).

Battista (studser forfærdet).

Saa har han altsaa reddet dig dit Liv

I samme Øjeblik. - (standser) - End er der Haab!

Frands.

Der ligger bleg og blodig Een paa Jorden.

Et lille Barn bevogter ham.

Battista.

Hvor? hvor?

Frands.

Oh der!

Battista (farer tilbage).

Gesu Maria!

Frands

Seer I blegner?

Battista.

Seer du det Liig?

Frands.

Forstaaer sig. Kom min Fader!

Vi vil --

Battista (holder ham tilbage).

Ulykkelige! raaser du?

Seer du ej Englen sidde hos den Døde?

Frands.

En lille Dreng.

(Giovanni vinker med sin Agnusdeistav, at
de skal være rolige).

Battista.

Ha Blinde! seer du ej

Hans Agnusdeistav? Johannes truer,

Den hellige Skovapostel. -- Lad os fløe!

Frands.

Hvad er der, Fader?

Battista.

Intet! selv ej Haabet!

Han truer atter der med Staven! Seer du?

Frands.

Hvad fejler Eder?

Battista.

Piem! Det er alt silde;

Den kolde Aftenvind mig knuger Hjertet.

Piem, siger jeg; der vil jeg styrke mig.

Det siger intet; det er kun en Feber.

Og om du ogsaa mangengang i Drømme

Mig hører raabe høit om Mord og Blodskyld -

Saa agt det ej! det er kun Ord.

Frands (forfærdet).

Min Fader!

Battista (fortrøilet græffelig)

Thi seer du: det var blot en Gendelse

At han har reddet Livet for min Søn

I Øjeblikket da jeg myrded ham.

Frands.

Min Fader!

Battista.

Ha han reiser sig i Græftet.

Fly! Fly!

(Han flyer, Sønnen følger ham).

(Maria kommer med Silvestro).

Maria.

Antonio, lever - lever du endnu?

Giovanni.

Vær rolig, kære Moder. Fader sover.

Maria (opdager hans Død).

Det er forbi mit Liv! din Fryd er endt!

Giovanni.

Hvad fattes Moder? hvorfor græder du?

Fader sover, han er træt. D lad ham sove!

Han staaer jo op igien!

Maria.

(hæver Drengen op i sine Arme og kysser ham)

Du søde Engel!

Mit Gnefte, Min Trøst! Antonios Son.

Silvestro.

Berolige dit Hjerte, min Maria!

Førstræk ham ej den stakkels Dreng. Han troer

At Faderen kun sover.

Maria (henrykt med Taarer).

Søde Tro!

Jeg troer det ogsaa. Himlen taler til os

I giennem den uskyldige. Han sover!

Vi sove snart med ham, og vaage med ham

I Himlen hifset.

Silvestro.

Saa mit Barn, tilvisse!

(Maria sætter sig ved Kilden og græder; den lille Giovanni sidder rolig ved sin Faders Liig. Silvestro betragter dem veemodigt).

Et Bud (kommer og spørger:)

Gaaer her den rette Vej hen til Correggio?

Silvestro.

Ja!

Budet.

Kiender I Antonio Allegri,

Skebbroder?

Silvestro.

Ja! hvad skal du sige ham?

Budet.

Et Evangelium! Nu har han gjort

Sin Lykke.

Silvestro.

Visselig! sin s a n d e Lykke.

Budet.

I veed det alt?

Silvestro.

Hvad?

Budet.

At vor naadige Hertug

Af Mantova ham kalder til sit Hof!

Der skal Antonio nu male for ham,

Udmærket, ærefuldt og rigt belønnet.

Ohi Mikæl Angelo og Giulio

Romano have med saa megen Varme

Omtalt ham, at hans hertuglige Raade

Strax sendte mig afsted, for end i Morgen

At bringe ham med Hustru og med Barn.

Silvestro.

Saa snar du var, saa kom du dog for seent.

Budet.

Hvi saa?

Silvestro (træder tilside).

Der ligger han, den Martyr alt!

Nedtrykt af Hads og Armods tunge Byrde.

Budet.

Umuligt! Er han død? Det er Allegri?

Silvestro.

Det var Allegri! Mange, mange Har

Fra denne Dag vil komme og forsvinde,

Før atter denne Jord kan raabe ud:

Der er Allegri.

Budet.

At det vil jeg tro.

Silvestro.

Gåf hjem og hils din Hertug! sig ham: det

Var menneskeligt, at paa Andres Forbøn

Han vilde quæge Armod i sin Nærhed;
Men siig, det havde været fyrstelig
Om selv den ædle Kunstners sieldne Kraft
Han havde her opdaget, understøttet;
For ham en Hændelse, desvær for siide,
Opmærksom gjorde paa den tabte Staat.

Budet.

Den arme Mand! hendøet i Fattigdem!

Silvestro.

Beflag ham ej, den Hellige! vel er
Hans trætte Soved båret; men de Krandsse
Som pryde disse blege Lindinger,
Den grønne Sautør, himmelblaa Riærminde,
Jeg siger dig det: de vil blomstre herligt
Naar mange gyldne Kroner ere faldne!

Budet.

Jeg troer det, thi det var en sielden Mand.

Giovanni (græder).

Min Fader sover ikke, han er død!

Silvestro.

Græd stakkels Barn! du Karsag har at græde.
Og du Maria, græd med mig, din Ven!
Verden maa undre, den har ej at fiage!
I sine Bærker vil han evig leve

Et Monster for den sidste Efterlægt.
Men os er død: En Mand, en Ven, en Fader!
Den hele Jord erstatte ej vort Tab;
Først hist i Himlen finde vi ham atter!

